

J. 64
1286 p-i 201.097

AR EESTI RAHVAUS-RAAMATUKOGU

EESTI POLITSEILEHT

ADMINISTRATIIV-ÕIGUSLIK AEGKIRI.

Nr. 43/44 (409/410) | 4. novembril 1929 a. | IX. aastakäik

Ilmub üks kord nädalas — igal laupäeval.

Tellimise hind: aastas Kr. 10.—
 poolaastas " 5.—
 veerandaastas " 2.50

Kohtu- ja siseministeeriumile alluvatele asutustele ja nende ametnikkudele on tellimise hind:

aastas Kr. 8.—
 poolaastas " 4.—
 veerandaastas " 2.—

Üksik number maksab 25 senti.

Toimetus ja kontor: Tallinn, Toompea lossis. Tel. 7-47
 Avatud k. 1/29—1/23. Toimetaja kõnetunnid k. 12—1

Kuulutuste hinnad:

1/1 lehek. Kr. 40.—	1/4 lehek. Kr. 10.—
1/2 " " 20.—	1/8 " " 5.—
1/3 " " 13.50	1/16 " " 2.50

Tunnistuste kaotuste kuulutused Kr. 1.—
 Lehe eesküljel 75%, tekstis 100% kallim.

Aadressi muutmine 30 senti.

Aadress kirjade jaoks: Tallinn, Postkast nr. 338
 Jooksev arve Eesti pangaga Tallinna osak. nr. 543

Sisu: 1) A. Liit, Nähte laibal. 2) E. Engelbrecht, Pilte Triipolist. 3) Püstol politsei relvana. 4) M. Lembit, Politsei järelevalvest loterii-allegriidel. 5) „E. P.“ hinnatulesanded. 6) Berliini naisvangla. 7) Politsei laskeinstruktorite kursused. 8) Konstaabel E. Otsing †. 9) Ed. Klumberg, Kehalist kasvatuses politseis. 10) Mõnd Ühisriikide kurjategijatest. 11) Ametlik osa. 12) Välismailt. 13) Kirjavastusi. 14) Kuulutusi.

Nähte laibal.

A. Liit.
(Järg.)

Kägistamine kätega ja muude asjadega. Poomise ja nõõriga kägistamise kõrval tuleb ette ka kägistamist kätega ja muude asjadga, nagu padjaga või teiste selletaoliste pehmete esemetega, sulgedes nendega hingamisavaused, suu kinnitoppimisega sügava tropiga jne. Viimased moodustavad õieti lämmatamise. Nimetatud surmamisyvõtted ei jäta igakord nähtavaid väliseid märke laibale, mistõttu puutume nendega kokku enamasti etteplaaniõeldud mõrtsukatööde puhul, kuna enesetapmiseks on need võtted liig ebamugavad.

Kägistamise ja lämmatamissurma välistest märkidest nimetame kõigepealt tilukesi punakaspruune täppe silma ümbruses, eriti silma välise nurga läheduses, laugudel ja silmavalgel, kus nad asuvad

keset verest pakitsevate veresoonte võrku. Samal ajal on üldistest laibanähtudest laibalaigud arenenud ohtralt ja teravalt. Nendest välistest märkidest, mis võivad tekkida laibale kägistamise või lämmatamise abinõude tarvitamisest, võtame vaatlemisele üksnes seesugused, mis tekivad käega kägistamisest.

Käega kägistamise jälgi otsime kaelt. Jälgede tekitajaks on muidugi sõrmed, kusjuures selgeimad jäljed jäävad küüntest. Püsiva surumise puhul jäävad küüntest klambritaolised, mõnikord kaunis sügavad jäljed, milliste olemasolu ja asetus üksteisest iseloomustavad asetleidnud vägivalda. Kui küüned pealegi toimivad pealetungivaid liigutusi, nagu see omane kägistamisele, siis tekivad jälgedes marrastused, mis hiljem muutuvad

pergamentplekkideks. Aga ka sõrmede pehmetest osadest võib tekkida jälgi, kui leidis aset enam või vähem tõsine pigistamine. Sel kombel tekkinud jäljed pole igakord küll tabatavad välise vaatlusega, selle eest aga alati kindlakstehtavad laiba lahkamisel.

Käega kägistamine võib toimuda mitmel viisil. Nina ja suu sulgemine käega on vaevalt teostatav täiskasvanu vastu, küll aga tarvitatakse seda võtet vastsünnidute ja üldse väikeste laste surmamiseks. Täiskasvanute kallal pööratakse kogu jõud kaelale, kusjuures kael haaratakse kätega väga mitmesugusel viisil, näit. ühe käega kuklatagant ja teisega, harilikult paremaga, pigistatakse eest kõri, või jälle kael haaratakse mõlema käega eest või tagant nii, et põidlad tulevad ühele kaela-poolle ja teised sõrmed vastaspoolle. Arusaadav, et jälgede iseloom, asetus kaelal, hulk ja omapärasused olenevad kaela haaramise viisist, pigistamise tugevusest, ohvri vastupanu määrast, pigistamise kestvusest, sellest, kas sõrmed pigistades sattusid vahetult nahale või oli sõrmede ja naha vahel riie, edasi — sõrmede, eriti küünite omadusist, ohvri kehakudede ja organite omadusist vastavalt ta eale ja kehaehitusele jne. Väga harva teostub kägistamine ainsakordse püsiva kaelahaaramisega. Ohvri vastupanu tõttu mõrtsukas harilikult on sunnitud haarama kaela korduvalt, pigistades igakord kõigest jõust. Selle tagajärjel leiame kaelal käega kägistamise puhul küünite jälgi, marrastusi ja kriimustusi, tihti mitmesuguses asetuses. Olgu tuletatud veel kord meele, et harilikult need jäljed muutuvad pergamentplekkideks jälgedele vastavas kujus, milliste lähem kirjeldus leidub „E. P.“ nr. 38.

Jälgedest, mis tekivad lämmatamisest pehmete esemetega, on vähe öelda. Tarvitatakse ju nimetatud surmamisviisi selleks, et hoida ära vägivalja jälgede tekkimist laibal. Ometi ei õnnestu see igakord, sest lämmatamise teostamiseks on vaja ikkagi küllalt tugevat surumist, millest jätkub vajutamisel jälgedele tekkimiseks huulte ilanahkadel, eriti siis, kui ohver avaldab vastupanu. Sel puhul leidub huulte sisekülgedel hammaste asemeid, mõnikord ka tillukesi verepiisakesi.

Uppumine. Need tundemärgid, millest võib otsustada, kas surm tekkinud uppumisest, asetsevad sisemistes organi-

tes ja on seetõttu ilmutatavad üksnes laiba lahkamise teel. Laiba välise vaatlusega ammutatavad andmed võivad tõendada ainult asjaolu, et keha üldse on seisnud vedelikus ning kui kaua ligikaudu. Viimaseid, s. o. välise vaatlusega ilmutatavaid nähte uppunu laibal, paneme siinkohal lähemalt tähele.

Vesi tavalistes temperatuuri piirides, sattudes nahale ja püsides sellel lühikest aega, ei kutsu nahas esile mingisuguseid muudatusi, kuna naha sarvkiht ja rasvannäärmeist alatasa eristuv kerge rasvaolus pakuvad head kaitset lühiajalise vee mõju vastu. Teisiti on aga lugu siis, kui keha või kehaosad seisid vees kauemat aega. Viimasel juhtumil tekib veesseisnud kohtades rida muutusi, mis teatava aja pärast väljenduvad nahal. Igaüks teab, et näit. käte (elusa inimese) kestva leotamisest vees käenahk muutub kahvatuks ja kortsuliseks, missugune näht mõne aja pärast iseendast jälle kaob. Selle nähu põhjuseks on naha vettimine; näht ise tuleb kõige teravamalt kujus esile sõrmeotste seespoolsele pinnal. Täpselt samasugust mõju avaldab vesi ka surnud organismile — laibale. Vettimise märgid sõrmeotstel tulevad nähtavale kõige esimestena ja on tähele pandavad juba 3—5 tunni möödudes vettesattumisest. Hiljem, 3—5 päeva pärast levivad samad vettimismärgid edasi peopesadele ning teise nädala keskpaiku — käeselgadele. Ühes sellega vettinud kohad on üldse tursumud ja näivad seetõttu olevat nagu paisetanud. Jämedamal, koredamal nahal on need nähud teravamad ja arenevad kiiremini kui õrnemal, peenemal nahal. Viimane asjaolu on tähtis ka veel seepoolsest, et tundmatu laiba leidmise puhul naha omadused võivad anda tunnustust isiku kuuluvusest teatavatesse elukutsetesse või sotsiaalsetesse olukordadesse.

Riietus, eriti jalanõud, takistavad vettimismärkide tekkimist. Saabastatud jalgadel võivad vettimismärgid sootuks puududa, kuna nad samal ajal kätel on juba olemas selgel kujul. On aga jalad paljad, siis tulevad neil vettimismärgid ilmsiks hoopis varem ja teravamalt kui kätel. Eriti takistab naha vettimist külmumine. Kui aga vettimiskäik areneb takistusteta, siis juba teise nädala lõpuks või kolmanda nädala alguks naha pealispind (epidermis) vettimise mõjul eraldub alumistest kihtidest seevõrt, et suurema raskuseta

võib koorida teda maha suurte tükkidena. Edaspidisel ligunemisel kaotab epidermis sootuks sideme aluskihtidega, mistõttu jätkub juba harilikust veevoolust tema ärapäühkimiseks kehalt. Kui veelaibal on juba tulnud ilmsiks eelmised nähud, siis algab naha lagunemine sügavamates kihtides ja ühes seega ka juuste väljakukkumine. Viimane algab lagipealt, kuna meelekohtadel ja kuklataga edeneb juuste väljakukkumine visalt. Seda tuleb panna tähele, et mitte vahetada seda nähtu ära juuste väljalangemisega enne vettesattumist. On epidermis nahalt uhutud, siis tundub allesjäänud nahk äärmiselt õrnana ja pehmena, eriti peopesades, kuigi viimased olid enne vettesattumist tööst karedad. Seda võetagu arvesse, kui tahtakse otsustada tundmatu laiba elukutset tema kaenaha omaduste järgi.

Veelaiba nahk on harilikult teravalt kahvatunud, kuna vastavates kehaosades leidub heleroosakaid laibalaike. Tihti on märgata seesugustel laipadel ka n. n. „kananahk“, mida omal ajal peeti kindlaks uppumise tundemärgiks, missugune vaade aga viimasel ajal Hofmani ja mõnede teiste õpetlaste poolt ümber lükatud, kes oma isiklikkudest tähelepanekutest teatavad,

et „kananahk“ tekkivat ka laiba asetamisest külma vette.

Mõnikord leidub veelaiba kehal sügavaid vigastusi. Need võivad olla tekitatud veeloomadest — kalad, vähjad, või voolust, mis tõukas laiba vastu kõvu takistusi või laiba lagunemise ajajärgus kandis ära isegi terved kehaosad. Kuid vigastused võivad olla tekitatud ka enne laiba sattumist vette. Viimasel juhtumil aga enamasti püsivad vigastustel ka vastavad omapärasused, mis võimaldavad tähelepanelikule kohtuarstile kindlaks määrata nende päritolu.

Kui laip kaua aega on püsinud vees, siis võib sadestuda talle külge mitmesuguseid aineid nagu liiva, põhjamuda jne., mille jäljed püsivad nahal ka pärast laiba väljatõmbamist veest. Samuti, nagu tähendab Hofmann, kleepuvad veelaibale kauema vees seismise puhul mitmesugused vesikud, kattes üksikuid kehaosi nagu õrna karvakattega. Ettevõetud katsed näitasid, et vesikud ilmusid laibale juba kaheksandal päeval pärast vettesattumist, neljanda nädala lõpuks langes esimene vesikukate ära, kuna nädal hiljem algas uue vesikupõlve tekkimine laibale.

(Järgneb.)

Pilte Triipolist.

„Eesti Politseilehele“ kirjutanud end. kriminaalkomissar Ernst Engelbrecht, Berliinist.

Triipolis peatumiseks nõutakse valitsuse sellekohast luba. Tänu oma tutvusele läks mul korda soetada juba 24 tunni jooksul nõuetav sissesõiduluba. Reis Triipolisse läks üle Malta; kasutasin 6-tunnist peatust selleks, et külastada inglise sõjalaevastiku toetuspunkti. Reis läbi lõunapoolse Vahemere möödus suurepäraselt. 32-tunnilise meresõidu järele virvendas kauguses Aafrika rand, ja järgneva 2 tunni pärast avanes juba vaade Triipolile — Itaalia koloonii Liibia pealinnale. Harva olen ma küll meeldivamat pettumust üle elanud kui too kord oma saabumise ja veel enam Triipolis viibimise puhul. Kahjuks olid mul ainult vananenud reisikäsiraamatud tarvitada, ja neis otse hoiatatakse külastamast Triipolit: nende hoiatuste aluseks on igatahes Türgi olukorrad, mis aga Itaalia 20-aastase valitsemise ajal põhjalikult on muutunud.

Triipolis on umbes 80.000 elanikku, nende seas: umbes 15.000 itaallast, 20.000 juuti, 5.000 neegrit ja 40.000 araablasi. Linna tänavaelu ja samuti ka vanemad linnaosad, eriti araablasi ja juutide linnaosad, pakuvad veel tunduvalt hommikumaapilti. Triipolis on seatud sisse ka liikumispolitsei, kes täiesti seisab oma ülesannete kõrgusel, ja igalpool, kus seda vaja, ja isegi turuaskelduses oskab ta pidada eeskujulikku korda. Peab küll itaallaste kasuks tunnustama, et nad eeskujuliselt on osanud halva kuulsusega rāpasešt fürgi Triipolist luua puhta, moodsatele nõuetele vastavalt korraldatud linna. Suurepäraselt korraldatud ida-linnaosa jätab mulje, et Triipolist kujuneb lähemate aastate jooksul eeskujulik suurlinn. Liibia valitsus kellele kuulub Triipoli, ei jäta kasutamata ühtki võimalust selle eesmärgi taotlemiseks.

Kuritegevus Triipoli linnas on võrdlemisi väike. Tapmisi, röövimisi ja teisi kaelakohtulisi kuritegusid tuleb ainult harva ette, üldiselt moodustavad ainult väiksemad vargused ja pettused politsei-asutuste tegevusala. Loomavargused nõuavad sageli politseiasutuste vahelesegamist. Riisumisi, nimelt tänaval kallale tungimisi mis olid türki valitsuse ajal päevakorras ja sundisid türki politseid ette võtma karne karistusabinõusid, ei tule nüüd enam üldse ette, igatahes oli möödunud kahe aasta jooksul ainult üks röövkallale tungimine. Tänapäeval võib niihästi päeval kui ööl kõndida Triipoli kõige kõrvalisemates araablase ja juutide linnaosades, ilma et oleks hädaohtu karta. Vaatamata sellele, et neegritel, veel vähem juutidel ja araablastel pole kalduvusi selliseks vägivalditarvitamiseks, hoolitseb suurepäraselt organiseeritud politsei avaliku julgeoleku eest. Triipoli linna politseidirektor dr. Rovelli oli nii lahke ja tutvustas mind lähemalt sealse julgeoleku olukorraga, näitas mulle vanglat, kus pärismaalased oma karistust kannavad.

Itaallased on praktilised inimesed! Milleks asjata vanglat täita ja riiki koormata vangla ülalpidamise kuludega! Seepärast on seal igalpool seatud sisse töökoloniid, kus vabakaristusele mõistetud pärismaalased teevad asundustööd. Iga pärismaalane, kes on hariliku üleastumise, varguse, pettuse või, mis veel tähtsam ja palju sagedamini tuleb ette, poliitilise kuriteo eest vabakaristusele mõistetud, antakse seesuguse töökolonii „Colonia peritènzia alia agricola“ korraldusse. Siin hoitakse süüalune puhtas üld- või üksikruumis ja igapäev töötab ta koloniis kella 6 hommikul kuni kella 5 õhtul — ühetunnilise lõunavaheajaga.

Umbes 20 km. Triipoli linnast eemal asub töökolonii Sghedsida, missugust asutust ka mind kutsuti külastama. Keset lagetat kõrveaastikku on 5000 karistus-aluse hoolsa töö läbi tekkinud aed, kus juurviljad, lilled ja viljapuud annavad tunnistust põllumajapidamistööst ja harimata maatükkide ülestöötamisest. Keskel asub pikk, madal valge hoon, mis on määratud kolonistidele. Selle ümber asub taimeistandus, mis on piiratud müüri ja hool-sasti peetakse silmas iseärasest vahitornidest. Pisut eemal asuvad kaitseväl-laste kasarmud, lugematu hulk suhkrupea-taolisi hurtsikuid, kus igas üksikus elutseb sõdur oma perekonnaga, sest abessiinia sõdurid suuremalt jaolt abielluvad juba nooremates eluaastates. Vangla ise koosneb umbes 10.000 kv.-m. suurusest hoo-vist, mille ümber grupeeruvad karistus-aluste kongid. Kongi ukse aset täidab lihtne lahtine raudvõre, mis ühtlasi võimaldab head kongide tuulutamist. Üksik-kongid, kuhu paigutatud eriti kardetavad kurjategijad, asuvad kõrval, hoonete-kompleksi erilisel tiival. Ohurikkad ja puhtad on need kongid, sama puhtad on ka nende elanikud. Voodeid siin ei ole, igati peab leppima õlgmati ja tekiga, nagu see siin üldiselt viisiks. Vangide toit-mist korraldatakse keskköögi kaudu. Samuti on siin olemas sidumis- ja haigete ruumid, mis vastavad moodsa haigeravi-mise nõuetele.

Meie ilmumisel tõusevad vangid — suuremalt jaolt kohalised araablased — mattidelt ja tervitavad meid kätt pea ja südame ligi pannes, tervitavad ka fastsist-liku tervitusega — tõstes parema käe üles — nagu see Itaalias ja tema koloniides on võetud tarvitusele. Tõsiselt ja aupakli-kult seisavad nad seal.

Püstol politsei relvana.

Tehniliste abinõude hulka, millega on varustatud praegusel ajal politsei peaaegu terves maailmas, kuulub väga tähtsa riis-tana püstol ehk revolver, milleta üldse on raske ette kujutada moodsat politseid. Püstoli ajalugu on kaunis vana ja ulatub 17. sajandisse. Esmalt — 17. ja 18. sajandil — valmistati ja tarvitati püstolit, mil-lest võis lasta ainult üks või kaks pauku, selle järele tuli tuleriist uuesti laadida. 19.

sajandil võeti tarvitusele juba n. nim. trumlipüstol, mille abil võib lasta mitu pauku uuesti laadimata. Neid püstoleid leiame praegu veel siit ja sealt. Neid tar-vitati viimasel ajal eriti palju, nagu tea-da, vene sõjaväes ja üldse Venemaal: kuulus „Nagan“ on vist küll veel igapäev meeles. Praegu tarvitatakse juba igal- pool iselaaditavat püstolit, eriti palju „Browning“ süsteemi revolvreid. Püs-

toli alaline täiendamine ja muutmise konstruktsioonilt on seletatav nende omadustega, mida nõutakse sellelt sõjariistalt. Püstol on riist, mida tarvitatakse võitluses läheda maa peal, sellest tingituna peavad korralikult revolvril olema järgmised omadused: ta peab olema alati laskevalmis, teda peab võima kergelt mahutada tasku või keha külge, ta ei tohi olla raske, tema laskekindlus peab olema suur, samuti peab tema läbilöögijõud olema hea ja vähemalt nii suur, et märki läinud kuul teeb vastase vastupanuvõimetuks, temast peab võima ruttu ja palju lasta ja tema peab kindel olema ja ei tohi kergesti rikki minna.

On selge, et meie vähemalt nii pea ei saa laskeriista, mis vastaks kõikidele loetletud tingimustele ja kas sarnane ideaalne riist kunagi üles leitakse, on väga küsitav. Sõjariistade tehnika ei võimalda praegu, näiteks, ühendada kaht tähtsat tingimust püstolite konstrueerimisel: teha neid kaalult kergeks ja anda neile ühtlasi suur läbilöögijõud. Viimane nõuab kuulide suuremat kaliibrit ja võrdlemisi suurt püssirohu laengut, see kõik tingib aga omalt poolt jälle rasket riista.

Seetõttu on viimaste aastakümnete jooksul tekkinud rida püstolite süsteeme ja mudeleid, mis panevad rõhku kord ühele, kord teisele revolvri tähtsale küljele. Läbi löönud on praegu kolm gruppi — peale nende on veel hulka teisi, mis aga pole leidnud üldist poolehoidu — mis erinevad üksteisest kaliibrilt (ja muidugi ka vähem tähtsatelt omadustelt): need on 6,35 mm., 7,65 mm. ja 9 mm. püstolid.

Nüüd tekib küsimus: missugune neist püstolitest on kõige otstarbekohasem ja kõige kasulikum politseile? Muidugi mõista on eelduseks, et kõik kolm püstolite liiki täidavad neid algnõudeid, mis praegu revolvrите suhtes üles seatakse, s. o. et nad on alati, kui kandja seda soovib, laskevalmis ja et neist saab uuesti laadimata kiiresti lasta.

6,35 mm. püstoli hea külg seisab selles, et ta on väike ja kerge. Sellele seisab aga vastu selle mudeli suur puudus: püstol on väikese kaliibriga, mistõttu kuuli läbilöögijõud pole kuigi suur. Püssirohu laeng on nende püstolite kuulidel muidugi ka väike, sellepärast pole tabamisvõimalus kuigi suur. Võib öelda, et selle püstoliga võib tagajärjekindlalt lasta ainult üsna lühidalt maalt. Ka rikkeid juhtub nende revolvrите juures sageli. Enam-vähem

kõikide süsteemide 6,35 mm. püstolid kannatavad selle puuduse all, et nad kergesti rikki lähevad.

Sellest kõigest aga järgneb, et see laskeriist politseile ei kõlba. Politseiametnik peab võima kindel olla oma tuleriistale, ta peab alati teadmisel olema, et tema revolver ka laseb, sest püstolit ei tarvi politseinik küll nalja viluks, kui juba revolvrید on mängus, läheb asi hariplikult elu ja surma peale. Ei saa küllalt toonitada, et seetõttu 6,35 mm. püstol politseile mingil tingimusel ei kõlba, ta võib olla küll riist, millega inimesi ehmatatakse, tõsisel juhul pole temast abi. Ja seda peab alla kriipsutama just seetõttu, et erariietes politseinikud (kriminaalametnikud, näiteks) miskipärast väga armastavad kõnesolevat väikekaliibrilist revolvrیت. See on küll kerge ja hea kanda (näiteks, palitu-, püksi-, kuue- ja isegi vestitaskus), seda ei pane keegi tähele, kuid kasu pole sellest peaaegu sugugi.

Sootu teistsugune on juba lugu 7,65 mm. püstoliga. Ta kaalub küll (süsteem Mauser) 235 g. rohkem kui 6,35 mm. püstol, laenguga on tema kaal 243 gr. suurem kui 6,35 mm. püstolil (905—662 gr. vastu), kuid ta on ka hoopis kindlam kui väike 6,35 mm. revolver. Võib öelda, et see laskeriist on nagu loodud nendele ametnikkudele, kes peavad endaga kaasas kandma tuleriista, kelle juures riista aga märgata ei tohi. Teiste sõnadega on 7,65 mm. püstol nagu loodud erariietes tegutsevatele politseinikkudele. Küsimus seisab nüüd aga selles, kas ta seepärast kõlbab ka välisametnikkudele, s. o. mundrikandjale politseile? 7,65 mm. püstoli läbilöögijõud ja tabamisvõime on head lühida maa pealt, kuid nad vähenevad väga kiiresti kauguse suurenemisel, mistõttu nad on kasulikud ainult võitluses lühida maa peal. On tulnud ette juhtumeid, kus kurjategijaid tabasid 7,65 mm. püstoli kuulid, kus aga kurjategijad vaatamata saadud haavale või isegi haavadele jätkasid võitlust politseiga. Sarnane olukord võib ametnikke muidugi viia väga raskesse seisukorda ja neile saada saatuslikuks. Parim näide tegelikust elust selle kohta, kui vähe kõlbab lõpuks kõnesolev püstolite kaliiber välispolitseile, on Viini 1927. a. juulikuu rahutused. Viini politsei oli varustatud 7,65 mm. püstolitega ja ei suutnud nendega midagi teha korra jaluleseadmiseks. Alles siis, kui võeti tarvitusele vintpüssid, suudeti jälle saada olukorra peremeheks.

Kuid see nõudis asjata ohvreid nii politsei kui ka kodanikkude ridades. Nähes, et politsei ei suuda läbi viia oma tahtmist ja temale antud käske, läks mass julgeks ja kutsus esile abinõude tarvituselevõtmist, millel olid kurvad tagajärjed. Seda asjaolu on mitmed autoriteetid politseitaktika alal harutanud ja jõudnud ühemeelsele otsusele, et Viini kurbloo peapõhjuseks oli politsei puudulik varustamine. Ja lõpuks näeme ka 7,65 mm. püstoli juures sama viiga, millest kõnelesime 6,35 mm. revolvi juures, kuigi hoopis vähemal määral. Igaüks, kes on käinud politsei lasketiirul, teab, et ka 7,65 mm. püstolid tihti rikki lähevad, s. o. alati ei tööta — ja see on suur pahe politseile.

Õeldust järgneb, et 7,65 mm. püstoleid võib küll tarvitada siis, kui on vaja relva varjata ja kui on tegemist võitlusega läheda maa pealt, s. o. seda kaliibrit võivad tarvitada kriminaalametnikud ja välispolitsei ametnikkudest, näiteks, liikumise ametnikud, kuid otstarbekohane see püstol ei ole mundrikandjale politseile.

Jääb üle 9 mm. püstol. Selle peapuhe seisab tema suurus ja raskuses. Selle tagajärjel ei saa teda ka kanda tähelepäanematult. Kuid küsimus on, kas see tõesti on nii suur pahe, et ta kaalub üle kõik selle revolvi headused? Õeldakse tihti, et sarnane suur püstol, mis muidugi paisab igaühele kohe silma, mõjub väljakutsuvalt inimestele. Võib aga tõendada ka vastupidist. Kõiksugused korrarikkujad, kelmid ja kurjategijad tunnevad raske laskeriista ees rohkem aukartust kui väikese riista ees. Kurjategijatel on väga hästi teada 9 mm. püstoli omadused ja nad on kindlasti ettevaatlikumad, kui nad teavad, et politsei on varustatud suurte püstolitega. Viimased mõjuvad rahustavalt ja veidi, võib öelda, kohutavalt kurjategijatele. Viimased ei hakka avaldama suuremat vastupanu, kui neil selge on, et vastupanu võib otsekohe tema reast välja lüüa. Tihti armastatakse veel ette tuua, et kõnesolev püstol takistab ametnikkude vaba liikumist, raskendab seda vähemalt teatud määral. Ka see pole päris õige ja nii raske ja suur see püstol ometi ei ole, et ta võiks mõjuda tunduvalt ametnikkude liikumisele.

9 mm. püstoli juures ei tohi unustada,

et ta on kindel riist, mis, näiteks, veel 100 m. pealt laskmisel annab korraliku laskja juures igapidi rahuldavaid tagajärgi. Selle püstoli läbilöögijõud on nii suur, et märki läinud kuul sunnib vastast loobuma vastupanust. See püstol on vaatamata oma suurusle ja raskusele kergesti käsitatav, kuulide arv, mis korraga mahub temasse, on küllalt suur ja hoopis suurem kui väikekaliibrilisel püstolil. 9 mm. püstoli üksikud osad on harilikult nii välja töötatud, et rikkimine kuid tuleb ette õige harva — muidugi revolvriga korralikult käsitamise juures. Sellele asjaolule ei pöörata tihti tarvilikku tähelepanu. Politseiteenistus on ju iseloomult juba niisugune, mis nõuab, et ametnik peab alati olema valmis laskmisele: temale võidakse ootamatult tungida kallale, teiselt poolt peab tema ise tihti asuma kurjategijate tagajamamisele ja tabamisele. Tegelik elu näitab meile, et politseil tuleb tarvitada laskeriista oma teenistuskohuste täitmisel; kui see aga nii on, siis peab politseil olema korralik laskeriist, millele ta võib alati olla kindel. On olnud juhtumeid, kus politseiniku elu rippus ära tema püstoli headusest.

Muidugi mõista, on kõige sellejuures kaalul ka riigi rahalised huvid: 9 mm. püstol on kallim kui 7,65 mm. püstol, samuti on kallimad padrunid. Kuid see vahe pole ülevääsemata suur.

Mitmed riigid ongi juba üle läinud politseiametnikkude varustamisel püstolitega 9 mm. revolvrile. Hollandis, Shveitsis ja mõnes Lõuna-Ameerika riigis tarvitatakse juba pikemat aega ka politseis 9 mm. püstoleid.

Lõpuks pean veel tähendama, et ametnikud mõnel pool armastavad ikkagi veel n. nim. trumlipüstolit, mis aga pole hea. See püstol on võrdlemisi nõrk, tema läbilöögijõud pole harilikult kuigi suur, samuti pole suur ka tabamisvõime. Mis aga on peaasi — ta pole automaatpüstol. Iga lasu järele tuleb kukk üles vinnata, see võtab aega. Politseinikul on aga juhul, kui tema peab laskma, aeg liig kallis selleks, et teha veel mitmesuguseid ettevalmistusi laskmiseks. Mõnest sekundist võib ära rippuda ametniku tervis ja isegi elu.

T.

Politsei järelevalvest loterii-allegriidel.

M. Lembit.

Loteriide seaduse § 14. põhjal (R. T. nr. 53 — 1919) on antud sise- ja rahaministeeriumide juhatuskiri loteriide seaduse kohta (R. T. 81/82 — 1923). Juhatuskirja § 2. paneb politsei peale kohuse järele valvata, et kõik tingimused, mis loteriide seaduses ette nähtud, täpselt saaksid täidetud. Kuidas politseiametnik igal üksikul juhul järelevalvet teostab, on tema asi. Peamiselt on politseiametnik kohustatud loterii-allegriil olevate asjade hindamise akti kokkuseadmisel viibima ja omalt poolt protokollki kokku seadma selle üle, et kõik on toimitud seaduslikus korras, ettenähtud võitude arv oli tõeliselt olemas jne. Asjade hindamisel peavad juures olema tunnistajad-asjatundjad ja tuleb tähele panna, et asjad liig madalalt ei saaks hinnatud, sest siis kammatavad riigi huvid riigi heaks võetava maksu näol 1-krooniliste ja väärtuslike asjade pealt.

Paljudel juhtumitel usaldavad politseiametnikud loterii-allegriide toimepanijaid seltses, olles arvamusel, et need nii-kui-nii toimetavad õiglaselt riigi ja kodanikkude huvides. Seepärast juhtub sageli, et ametnik ei lähe enne loterii-allegriile, kui loosipiletid kõik juba rullitud ja loeb siis üle piletite arvu. Kui rullitud piletid arvuliselt kõik käes, lastakse need politseiniiku juuresolekul urmi, pitseeritakse urm kinni, kui loosimine mõningatel põhjustel viibib, või kui loosimine kohe algab, siis ei toimetata ka enam pitseerimist.

Kas võib aga ametnik igakord julge ol-

la, et kõik suuremad võidud on tõeliselt urmis, kui tema ise võidupiletite rullimise juures ei viibinud? Mõni aasta tagasi X linnas pani üks kohalik ühing toime loterii-allegri kahel korral lühikeste vaheaegade järele. Sel loterii-allegriil oli loosimisel palju väärtuslikke asju, muu seas oli kummalgi korral jalgratas 120 kr. väärtuses. Looside rullimisel politseiametnik ei viibinud. Rahva suureks imestuseks võitis jalgratta mõlemal korral üks ja sama kaupmees, ilma et ta oleks ostnud eriti suurel määral loosipileteid. Selle erilise kaupmehe õnne üle kahtlesid paljud kodanikud. Üks neist ei sõandanud vaikida, kutsus mu eemale ja väljendas väga huvitava arvamise. Emb-kumb, arvas ta, kas kaupmehe poolt olid jalgrattad antud loterii-allegriile reklaamiks ning vastavad võidupiletid olid tema kätte antud või oli kombineeritud kokkumäng mõne pileti-rullija — tegelasega. Oletame aga, et mingit pettust ei sündinud, et kaupmehel oli erakorraline õnn osaks saanud, kuid publik sai halva mulje ja kahtlased jutud liikusid kaua ringi. Järelevalvaja politseiametnik pidi õlgu kehitama, ta ei julgenud rahvale tõendada, et sarnane kombinatsioon polnud võimalik, sest loosipiletite rullimise juures tema isiklikult ei viibinud.

Seepärast on tingimata tarvilik, et politseiametnik loterii-allegri piletite rullimise juures igakord viibiks ja paneks tähele, et kõik võidud (loosid) saaksid urmi lastud.

„Eesti Politseilehe“ hinnaülesanded.

Härra kohtu- ja siseministri T. Kalbuse ja end. siseministri J. Hünersoni kaudu on „E. Politseileht“ saanud raha võistluse korraldamiseks politseiametnikkude vahel hinnaülesannete näol.

Ülesanded puudutavad, nagu allpool näha, välis- ja kriminaalpolitsei ala.

Võistluste üldtingimusteks on:

1. Võistluskirjutaja peab seisma praegu Eesti politsei teenistuses.

2. Võistlusest ei võta osa abiprefektid, kriminaal- ja poliitilise politsei komisarid ning nendest kõrgemad ametnikud.

3. Tööd peavad „E. Politseilehe“ toimetuse käes olema hiljemalt 24. dets. s. a.

4. Tööd tulevad saata „E. Politseilehele“ märgusõna all, kusjuures ümbrikule tuleb tähendada „Hinnaülesanne“, töö lõppu aga vastav märgusõna. Töö juure tuleb lisada kimmine ümbrik, millele tuleb märkida märgusõna ja millesse tu-

leb paigutada autori nimi, täpne aadress ja teenistuskohat.

5. Tõid tuleb kirjutada, kui võimalik, masinal, igal juhul aga võimalikult selgesti ja ainult lehekülje ühel poolel.

6. „E. Politseilehe“ toimetusel jääb õigus avaldada auhinnatud töid kas tervelt või osaliselt „E. Politseilehes“ harilikult reatasuga autorile (kes peale selle muidugi saab vastava auhinnaga määratud tasu).

I. Ülesanne välispolitsei alalt.

I. Küsimus.

X. talu heinamaal olid metskitset söönud kuhjas heinu. Taluomanik varitses loomi ja laskis maha metskitse, kui see parajasti sõi kuhjast heinu.

1. Kas taluomanikul oli õigus kitse tappa või tuleb ta võtta kitsetapmise eest vastutusele?

2. Kas taluomanikul on õigus, juhul kui ta kitse ei tapa, esineda kahjutasu nõudmisega kitse poolt söödud heinte eest ja kui on, siis kelle vastu?

II. Küsimus.

N. N. oli karistatud kohtuotsusega 7 p. arestiga eraisiku laimamise pärast.

Konstaabel, täites kohtuotsust selles asjas, tahtis paigutada vahialuse valla arestikambrisse, kuid vallasekretär keeldus võtmast vahialust vastu, seletades, et kohtuotsused vahiakse täide vangistusastustes. Konstaabel teatas sellest vastavale ametiasutusele, kust tehti korraldus talitada seaduse alusel, ja vahialune paigutada arestikambrisse, mida konstaabel ka tegi. Järgmisel päeval teatati konstaablile, et pooled soovivad leppida ja paluti konstaabel ilmuda kiinipidamiskohta ning vabastada vahialune. Konstaabel keeldus sellest, seletades, et kohtuotsus on pöördud täitmisele ja tema ei saa midagi enam teha. Loost teatati kellele tarvis, see tegi edaspidise korralduse.

1. Mis alusel pidi nõudma konstaabel vahistatu paigutamist valla arestikambrisse?

2. Kes tegi korralduse paigutada vahistatu arestikambrisse?

3. Kes tegi konstaablile edaspidise korralduse, missuguse nimelt ja mis alusel?

III. Küsimus.

Tallinna A jaoskonna kohtu-uurijalt tuli 25. juunil s. a. maalasuvasse politsei-

jaoskonda määrus tuua N. N. sumiviisil ülekuulamisele kohtu-uurija kantseleisse Tallinna 28. juuniks s. a. k. 10 h.

Missugused võimalused näeb ette seadus selle määruse täitmiseks ja kuidas politsei peab neid käsutama?

Selle ülesande eritingimus:

Seletus peab olema põhjalik ja varustatud põhjendustega vastavate seaduste alusel. Vastused tuleb anda kõigile kolmele küsimusele.

II. Ülesanne kriminaalpolitsei alalt.

Kuriteo jälgimise kirjeldus.

1) Kirjeldus peab andma selge ülevaate jälgitud kuriteost ja selle jälgimiskäigust, kusjuures kõik jälgija poolt ettevõetud sammud peavad olema põhjendatud, s. t. kirjeldaja peab seletama, missuguste kaalutluste põhjal võeti ette üks või teine samm.

2) Kirjeldatav jälgimine peab lõppema avalikustegemisega, s. t. teo kordasaatja (-te) leidmisega ja tema (nende) süüdi-oleku tõestamisega.

Selle ülesande eritingimused:

1. Kirjeldatav kuritegu peab olema tõesti sündinud ja nimelt Eesti Vabariigi päevil ja piirides.

2. Asjaosaliste nimed kirjelduses tuleb muuta, kuid „E. P.“ toimetusele tuleb teatada kahjulkannataja ning toimija õiged nimed ja teo toimimise aeg.

Ülesannete lahenduste hindamist on lahelt endale võtnud järgmised härrad: kohtu- ja siseministri abi E. Kübarsepp, „E. Politseilehe“ vastutav toimetaja E. Maddison, politseivalitsuse direktor N. Reiman, kodifikatsiooni osakonna liige K. Selter, välispolitsei inspektor A. Tamman, politseikooli direktor E. Mets, kriminaalpolitsei inspektor A. Liit.

Võistluste tagajärjed avaldatakse „E. Politseilehes“ jaanuarikuu jooksul. Hinnata jäänud tööd saadab „E. Politseileht“ soovikorral tagasi.

Auhindadeks on määratud:

A. Välispolitsei ülesande alal:

I auhind	40 kr.
II „	25 kr.
III „	15 kr.

B. Kriminaalpolitsei ülesande alal:

I auhind	40 kr.
II „	25 kr.
III „	15 kr.

Võistelda võivad muidugi ka välispolitsei ametnikud kriminaalpolitsei ülesande lahendamise alal jne., iga ametnik, kes

võistlusest võib osa võtta, võib võistelda korruga ka mõlemal alal.

„E. Politseileht“ tänab siinkohal veel kord lahkeid annetajaid, kes võimaldasid auhinnavõistlust, ja loodab ühtlasi, et paljud ametnikud võtavad osa võistlusest ning soovib head edu ja kordaminekut kõigile, kes tööle asuvad. „E. Politseileht.“

Berliini naisvangla.

Kõik muutub aja jooksul, ka vangimajade asjandus. Muidugi on vabaduse kaotamine kas või üürikeseks ajaks ka praegu kurb ja halb asi, kuid vanglas viibimine pole enam nii raske kui veel mõnikümmend aastat tagasi. Ilmavaated muutuvad, praegu ei arvata sugugi enam, et vangi elu tuleb igapidi nii rängaks teha kui vāhegi võimalik. Vanglatele ei vaadata enamalt jaolt kui puht-karistusabinõule, mis peab inimesi kohutama ja ära hoidma kuritegude toimepanemisest, vanglatele hakatakse peaaegu igalpool juba vaatama kui kasvatusabinõule. Ikka enam ja enam lööb läbi põhimõte, et eksiteele sattunud on vaja aidata, teda on vaja õpetada ja kasvatada, et temast saaks korralik ühiskonnaliige, karistusega ükski ei parandata inimesi. Tegelik elu näitab meile ja igapäev, et mingisugused karistused — ühes arvatud isegi surmanuhtlus — ei hoi inimesi tagasi kuritegude toimepanemisest. Võib öelda, et seal, kus vanglad on hästi sisse seatud ja kus neis viibijatega käiakse ümber inimlikult, kus neile vaadatakse kui eksijatele, keda võib ja tuleb jõudumööda parandada, vangide elu polegi enam nii väga kohutav; tihti kardavad vangid seda elu, mis järgneb vanglast vabanemisel, hoopis enam kui vanglas viibimist, sest meil valitseb ikka veel arvamine, et see, kes on tulnud vanglast, on tingimata halb inimene, ja et see, kes oma elus pole kinni istunud, on kindlasti korralik inimene. Sellest tingituna ei leia endised vangid kergesti tööd, mis muidugi muudab nende olukorra väga raskeks ja mis meile seletab seda tõsiasja, et paljud vangid kardavad, nagu tähendatud, vabadust rohkem kui vangimaja.

Mõnel pool on — ka seda tuleb alla kriipsutada — vangide eest hoolitsemises siiski vist juba liig kaugele mindud, näitaks, mõnes Ameerika Ühisriikide vanglas. Teiste sõnadega, tehakse vigu ka vastupidises suunas. Kui vangide jaoks seatakse

sisse erilisi golflplatse, tennisplatse jne., siis on see ikkagi liig. Vangimaja ei ole lõpuks mõni luksusvõõrastemaja, ei ole mõni suvituskoht, kus tuleb aega surnuks lüüa võimalikult ruttu ja mõnusalt. Kuid sarnastele liialdustele vaatamata nõuab meie aeg, et vangide eest rohkem hoolitse-takse kui varem, et vangidest saaks võimalikult häid ühiskonnaliikmeid. Vangimaja ei tohi olla piinakamber, ei tohi ka muutuda kurjategijate ülikooliks. teiselt poolt ei saa tema olla igatsetud puhkepaik, kus suure innuga mängitakse golfi ja ping-pongi ja muud midagi ei tehta. Vangimaja on meie aja mõistete järgi kasvatusasutus, kus kinni peetakse teatud aja jooksul neid, kes hädaohtlikud üldisele korrale ja julge-olekule.

Eeskujulikumaid naisvanglaid Saksamaal — ja Euroopas üldse — on kahtlemata Berliini naisvangla, mis asub Barnimi tänaval ja mis on ainsaks naisvangimajaks Preisis, mis juhitakse ainult naiste poolt. Ses vanglas valitseb küll teatud vabadus, vangide elu-olu on kergendatud ja osalt isegi mugavaks tehtud, kuid seejuures on hoitud liialdustest, mis ei too kunagi soovitud kasu. Selle vangla juhtimine on antud naiste kätte, välja minnes seisukohalt, et naised saavad üksteisest paremini aru kui mehed ja oskavad nendega käia ümber paremini ja otstarbekohasemalt kui mehed. Naine saab arusaadavalt hoopis kergemini aru naisest — emast, kes on tapnud oma vastsündinud lapse, kui mees. Naisele seisab naine, kes armastuse tagajärjel on varastanud, röövunud ja isegi tapnud, hoopis lähemal kui meesterahvale. Naisele on hoopis kergem aru saada lõbunaise elust-olust ja kuritegudest kui mehele. Naine saab oma kasvandikkude-vangide iseloomust parem aru kui mees, ta suudab seetõttu kasvatuslikult mõjuda sootumate tagajärgedega. Ja siis: naine ei kardada ja ei häbene arusaajat naist nii kui

meest, mis omalt poolt aitab kaasa inimeste tagasiviimisele korralikku ellu.

Kõnesoleva vangla juhatajaks on praegu proua Helfer, kes muu seas on ka Preisi maapäeva liige sotsiaaldemokraatide parteis. Tema seadis ametisse astumisel üles põhimõtte, et vangidele tuleb üles näidata arusaamist nende elust, halastamist, usaldust ja armastust. Ainult sel teel olevat võimalik kätte saada seda, mis on iga kultuurmaa vangla ülesandeks: parandada ja kasvatada inimesi. Ainult emaliku heatahtlikkusega olevat võimalik parandada ka neid, kes pealtnäha parandamatud ja kes juba palju ja kaua viibinud vanglates. Muidugi ei olnud ja ei ole pr. Helferil ülesanne kerge. Kõigepealt juba seetõttu mitte, et tal tuli ja tuleb töötada naisametnikkudega, kes on muutunud vanaks ja halliks vanglate teenistuses ja kes on harjunud vangidega hoopis teistviisi ümber käima, kui seda nõuab pr. Helfer.

Naisvangide igapäevane elu on muudugi ka selles vanglas täpselt korraldatud ja sarnaneb hästitöötava kella mehhanismile. Täpselt kell 6 hommikul kostab kell ja kõik vangid peavad üles tõusma. Kella kuuest üheksani võetakse ette esimene jalutuskäik. Viimasest on kohustatud kõik vangid osa võtma. On huvitav märkida, et alul ei meeldi see kõndimine vanglahoovil paljudele isikutele, kes ruttu väsivad ja ei taha kõndida. Kuid sarnane vaade muutub peagi ja varsti teeb lõbu kaia ka neil, kes alul jalutasid nurisedes ja isegi söimates. Selgub, et paljud kurjategijad pole elus palju jala käinud, pole vähemalt värskes õhus liikunud ega liikuda armastanud. Täpselt kell 12 antakse süüa. Kõõgis teenivad muu seas ka vangid, kes hästi oskavad ja armastavad keeta ja kes sinna tööle saadetud karistuse kergenduseks. Söök tuuakse hiiglanõudes vangla koridoridesse ja antakse seal välja igasse kambrisse. Vang ulatab tühja nõu läbi kambriukse koridori ja saab vastu täidetud nõu.

Tööd tehakse terve päev. Kõik tööd, mida on üldse vaja ja võimalik teha vangimajas ja mis ei käi naistele üle jõu, tehakse vangide poolt. Nad töötavad, nagu juba tähendatud, köögis, nad teevad tööd mitmesugustes töökodades, nad töötavad ka üksikutes kambrites ja koridorides. Öieti tehakse kõik: alates kambrite ja koridoride küürimisega ja lõpetades mööbli ja seinte värvimisega. Tehakse ka käsitööd, vabadel tundidel loetakse ja õpitakse kõik-

suguseid aineid. Puhkepäevadel minnakse enne lõunat vangla kirikusse, mõnikord peetakse pühapäeval ka loenguid, mis alati leiavad elavat poolehoidu ja tähelepanelikke kuulajaid. Peale loengute korraldatakse puhkepäevade vabal ajal ka kontserte, ilulugemisi jne., kui on vähegi võimalik. Ja just sarnased ettekanded olevat vangidele väga meeltnööda, kes siis veel kaua armastavad kõnelda toimepandud kontserdist jne. Paljud nimekad kunstnikud ohverdavad osa oma vabast ajast selleks, et laulda, mängida, deklameerida vangidele. Ka naisvangide seas leidub tihti isikuid, kellel on suur kunstniku anne ja kes oma elus ongi kunstnikud, kes aga ühe või teise asjaolu tõttu sattunud vangla müüride taha.

Naisvanglas on läbi viidud süsteem, mille järgi need vangid, kes ennast hästi ja korralikult üleval peavad, saavad teatud mõnuste ja kergenduste osalisteks. Kui vang on ennast hästi üleval pidanud neli nädalat, tohib ta iga 14 päeva tagant kirju kirjutada ja iga 4 nädala tagant küllalisi vastu võtta. Kui veel kuu möödunud korraliku ülevalpidamise juures, siis antakse vangile luba tuld põletada kambris tund enam, kui seda näeb ette harilik kord. Üldise korra järgi põleb tuli kambrites kella kaheksani, peale selle peavad kõik magama heitma. Veel neli nädalat korralikku ülalpidamist — ja vang võib lasta endale saata ajalehti. Peab meeles pidama, et ka lugemine, õppimine ja vaba tund on soodustused, mida tuleb ära teenida ja mida kõigile ei anta. Järgmine soodustus on luba vastu võtta mõnikord pakke omastelt või tuttavatelt. Viies soodustus seisab selles, et vangile luba antakse oma kambrit ehtida maitse kohaselt. Praktika näitab, et peaaegu kõik naisvangid jõuavad selle soodustuseni, mistõttu siis ka nende kambrite seinad on täis pilte ja laud täis lilli. Huvitav on tähele panna, et mehed vanglas armastavad linde, kui meesvangile antakse luba endale midagi muretseta kambrisse selle ilustamiseks, siis muretsetakse harilikult mõni lind. Naised selle vastu eelistavad lilli ja sentimentaalseid pilte.

Järgmine soodustus, mis naisvangidele antakse, on teine vaba tund, n. nim. diarium. Need vangid, kes on jõudnud selle soodustuseni, võivad iga päev pärast lõunat veeta üks tund vangla aias või n. nim. soodustusaias, kus leidub juba lilli ja põõsaid. Seal istuvad ja kõnnivad harilikult

haiged naisvangid. Selle diariumi hea külg seisab selles, et vangidel on võimalus vaba tunni jooksul ennast edasi harida ja õppida. Igale vangile antakse nädalas üks raamat vangla raamatukogust, neile vangidele, kes on saanud teise vaba tunni osaliseks, antakse aga peale selle veel raamatuid vangla teaduslikust raamatukogust. Naisvangid õpivad suurima heameelega võõraid keeli, kusjuures eelistatakse prantsuse, inglise ja itaalia keelt. Väikestel gruppidel on pealtgi veel korraldatud oma kursused, kus õpitakse suure agarusega ja tähelepanuga. Peab ütleva, kui need vangid, kes vanglas nii väga korralikult õpivad ja püüavad oma haridust täiendada või üldse haridust saada, oleksid vabas elus võinud või tahtnud niisama korralikult õppida kui vanglas, poleks suur osa neist kindlasti eluski sattunud trellide taha. Aga

nii on juba inimese iseloom! Ja süüdi on siin tihti muidugi ka elutingimused ja ümbuskond. Käesoleva aasta jaanuarikuust saadik on vanglas sisse seatud ka rütmiline võimlemine, mis kuulus nende ainete hulka, millede õppimisest osavõtmine on sunduslik kõikidele vangidele. Kõik terved naisvangid alla 30 aasta peavad sellest võimlemisest osa võtma, millega ju ei taheta kätte saada muud, kui vangide tervise alalhoidu, kes peavad päevad, kuud ja aastad läbi istuma väikestes kambrites, mis vaatamata kõikidele hügieenilistele abinõudele pole muidugi tervisele kasulik. Hüvitav on, et sellest võimlemisest tahavad meeleldi osa võtta kõik: nii noored kui vanad. Ja kõigile, kes soovivad sellest osa võtta, võimaldatakse ka osavõtt rippumatult eluaastatest, kui seda lubab ainult tervis. —s.

Politsei laskeinstruktorite kursused.

Hiljuti lõppesid politseikooli juures laskeinstruktorite kursused, mis kestsid 1. oktoobrist kuni 18. oktoobrini s. a. Kursustest võtsid osa 23 ametnikku üle riigi. Kursuste eesmärgiks oli süvendada ja täiendada ametnikkude teadmisi, eriti aga praktilisi oskusi laske-väljaõppe korraldamisel ja teostamisel, ühtlasi aidata kaasa ühiste vaadete väljakujunemist ja ühtlust politsei laskeasjanduses.

Töö kursustel jagunes kahte ossa. Esimesed kaks nädalat olid pühendatud laskekursusele, mille kava lühidalt järgmine: relvade tehniline tundmine, nende materjalosad, hoolekanne, proovimine (siselaskmine), laskuri väljaõpetamine, laskmiste korraldamine ja teostamine. Ülejäänud aeg kuulus gaasikaitse kursusele, mis korraldati Eesti Punase risti peavalitsuse lahkelt ettepanekul. Selle kursuse kavas oli: gaaside tundmine ja nende omadused, gaasikaitse, esimese abi andmine gaasi mürgistustel, gaas kui relv politseile.

Kursuste lõpul vaadati E. V. arsenaali,

kus tutvuneti relvade valmistamisega, Nõmme gaasikaitse väeosa ja Maieri vabrikut.

Kursused lõppesid laskevõistlusega kursantidele Tondil. Võistlustingimused olid järgmised: I. Inglise vintpüss. Dist. 2000 mtr. 10-ringiline 200 mtr. normaalmärkleht, kolmest asendist (püsti, põlvelt ehk istudes ja lamades käelt), igast asendist 5 lasku, kokku 15 lasku. II. Püstol „Browning“ kal. 7,65 1910. a. mudel. Dist. 25 mtr. 10-ringiline normaalmärkleht, 15 lasku püsti vabalt käelt. III. V. kal. vintpüss. Tüüp vaba. Dist. 50 mtr. 10-ringiline 50 mtr. normaalmärkleht, kolmest asendist, igast 5 lasku, kokku 15 lasku. E. P. K. Liit oli pannud auhindu 6 parimale laskurile, kõigil kolmel laskealal kokku.

Võistlusel osutus parimaks politsei rat-sareservi komissar E. Freudenstein — 57 punktiga, 2) konst. H. Oja, 3) v. ass. H. Puusepp, 4) konst. E. Sihv, 5) v. ass. J. Ernits, 6) konst. H. Auksmann.

M.

Konstaabel Ernst Otsing †

16. oktoobril s. a. juhtus Risti raudteestaamas raske õnnetus. Auto, raudteest

üle sõites, jäi rongi alla, kusjuures neli inimest said surma. Surmasaanute hulgas oli Vigala rajooni konstaabel E. Otsing. Ernst Samueli p. Otsing sündis 6. juulil 1903. a. Võrumaal, sai hariduse Rápina ühisgümnaasiumis. Pärast kaitseväeteenistust astus O. politseiteenistusse. 1. juulil 1928. a. lõpetas ta politseikooli kõrgema klassi ja määrati konstaabliks Läänemaale Vigala rajooni, kus teenis kuni surmapäevani. Oma sõbraliku ja mehise olekuga oli kadunu võitnud niihästi kohaliku rahva kui ka oma kaasteenijate täieliku poolehoidu ja kadunut mälestatakse suurima kahjutundega. Lähematest omastest jäid kadunud leinama tema ema ja vend.

Kehalisest kasvatuses politseis.

Ed. Klumberg.

Suur osa politseiametnikke on arvamisel, et kehalise kasvatuses eesmärk on ainult võistlemine auhindadele ja rekordide tagaajamine. Politseiteenistus nõuab füüsiliselt terveid, jõuküllaseid, külmaverelisi ja kiire otsustamis- ning teguvõimelisi inimesi. Tervist ja loetletud omadusi peab politseiametnik edendama ja hoidma alal ka teenistuse kestel. Seepärast kokkuvõetult on politsei kehalise kasvatuses eesmärk: 1) kasvatada füüsiliselt tublised ja terveid ametnikke, 2) edendada ametnikkude füüsilist tublidust ja 3) hoida alal ametnikkude tervisline seisukord ja kõrvaldada mõningaid võimalikke tervislike rikkeid.

Ma ei taha siinkohal eelpool öelduga sugugi teha maha rekordspordi, sest ka rekordspordil, nagu igal teisel kehakasvatusalal, on oma head küljed, vaid ainult juhtida tähelepanu sellele, et ainuüksi rekordspordiga ei kasvatata meie veel füüsiliselt terveid ametnikke. Füüsiliselt terveid ametnikke kasvatame ainult süstemaatilise ja teadliku kehalise kasvatusesega.

Üheks kõige otstarbekohasemaks tervise edendajaks on hügieeniline võimlemine, mis hoiab kõrgel inimese kehalisi või-

meid ja pärandab ka järeltulevale soole kehalise ja vaimlise jõu.

Õige kehahoid, lihaste ja liikmete paindumus, ilusad liigutused, organite tublidus, elavus, otsustavus, korralik vereringvool ja seedimine, üldiselt hingeline ja kehaline värskus, suurendatud elamise energia — need on reeglid, millele on rajatud praeguse aja kehaline kasvatus.

Enne kui asume keha ja tervise arendamise tööle, peame teadma, mida vajab inimese organism ja kuidas hoolitseda kehalise arenemise eest mitmesuguses vanuses. Vanema inimese süda ei kannata neid jõupingutusi, mida elujõulise mehe süda, järelilikult peab olema vahe ka nende eluviisid ja tegevused. Seepärast peab vanem inimene, kui tema soovib edendada oma tervist kehakasvatuse teel, tarvitama harjutusteks vähem jõudupingutavaid harjutusi.

Kehalises kasvatuses ei pea olema esikohal just lihaste kasvatamine ja liikumise osavuse suurendamine, vaid olgu kõigi tähtsate füüsioloogiliste funktsioonide õige arenemine ja nende õige tegevuse ja tubliduse alalhoidmine. Kopsude, südame ja seedimisorganite tublidus ja tervis on üldise tervislike seisukorra aluseks. Mis

kasu on inimesel sellest, kui ta suudab tõsta määratud raskusi, kuid mõnisada sammu joosta ei suuda. Temal on küll tugevad lihased, kuid vilets, nõrk süda.

Et paljuil ametnikel puuduvad võimalused ja teadmised süstemaatiliste harjutuste läbiviimiseks, toon lähemal ajal selle

lehe veergudel tarviliikkude harjutuste kirjeldused ühes joonistega, millede varal iga politseiametnik järjekindlate harjutustega võib paljugi teha oma tervise alalhoidmiseks ja edendamiseks, tärvitades selleks oma vabast ajast igapäev kõigest 10—15 minutit.

Mõnd Ühisriikide kurjategijatest.

Kõigepealt tuleb tähendada, et kuritegevuse keskkohaks Ühisriikides pole selle riigi suurim ja tähtsaim linn New-York, vaid kurikuulus Chicago, mis hoiab juba pikemat aega üleilmset kuritegevuse rekordi. Chicagos on ikka olnud palju kurjategijaid, eriti ruttu aga suurenes nende arv siis, kui rida suuri ettevõtteid hakkas kolima New-Yorgist Chicagosse. New-Yorgi linna maa-ala on piiratud, maa on seal võimatu kallis ja selle tagajärjel viisid mitmed suured trustid oma asupaiga üle Chicagosse. Ühes nendega kolisid üle ka mitmed pangad ja paljud keskmised ärid ja ettevõtted, ühes nendega muutsid oma tegevusvälja ka kurjategijad. Tapmiste, röövimiste, riisumiste, petmiste, varguste, raiskamiste jne. arv Chicagos näitab järsku tõusu just sellest ajast peale, kus suured ärid valisid oma tegevuse keskkohaks kalli New-Yorgi asemel odavama Chicago. Muidugi mõista jäi ka New-Yorgi kuritegevus endiselt suureks, kuid ta ei suurenenud enam nii kiirelt kui varem. Ka New-Yorgi kurjategijad on endiselt kavalad, toored, osavad ja elavad, politseil on tegemist küll, et nende tegevust paraliseerida: hea on ainult see, et tihtipeale võitlevad kurjategijad ise kurjategijate vastu, millega muidugi tunduvalt kergendatakse politsei rasket tööd. Seda nähtu võime konstateerida New-Yorgis, Chicagos ja mujal, see on iseloomustav Ühisriikide kurjategijatele ja kuritegevusele.

Asi seisab nimelt selles, et Ühisriikides, vähemalt tema suuremates linnades, ei tööta kurjategijad pea kunagi üksikult. Nagu Ameerika ärimehedki, nii on ka kurjategijad loonud erilisi truste, kusjuures iga sarnane koondus töötab ainult ühel erialal: nii on igas tähtsamas suurlinnas olemas varaste trust, murdvaraste trust jne. Kui nüüd politsei saab kindlaks teha, et ühe või teise kuriteo pani toime mõni

kurjategija, kes ühtegi salka ei kuulu, siis võib ta peaaegu kindel olla, et ta kurjategija varsti tabab: vasfav kurjategijate koondus võtab ise kurjategija kinni ja annab tema oma kaasabiliste kaudu politsei kätte. Muidugi ei tea politsei igakord, kas on tegemist mõne salga liikme või üksikult töötava kurjategija tööga: kuriteo kirjeldus ilmub nagu harilikult ajalehtedes, mida ka Ameerika kurjategijad loevad väga tähelepanelikult, ja kui asja saatis korda organiseerimatu kelm, siis panevad kurjategijad kõik rattad käima, et tabada konkurenti. Terve asja tuum seisab ju selles, et salgad ei soovi, et nende kõrval töötaksid veel mõnesugused isikud, kes võivad neile teha konkurentsi, s. o. nende „töö“ võimalusi vähendada. Nagu sellest nähtub, on ka kuritegevus Ühisriikides organiseeritud puht-äriistel alustel äriliste printsiipidega. Sellest aga järgneb, et politsei töö muutub väga ja väga raskeks, kui on tegemist kuriteo selgitamisega, mis toime pandud mõne salga liikmelt. Salk kaitseb oma liikmeid igapidi: muretseb neile peidupaiga, kui vaja kõrvale hoida politsei eest, müüb varastatud kraami, hoolitseb tarvilisel korral alibi eest, muretseb, kui asi üsna halvasti läinud, advokaadi-kaitsja jne.

Ühisriikide politsei katsub nii palju kui vähegi võimalik lõhkuda neid salku, kuid see pole kerge asi ja nõuab ütle mata palju aega, vaeva ja oskust. Muu seas katsutakse seda lõhkumist toimetada ka sel teel, et külvatakse vaenu üksikute liikmete vahel. Kui halb see ka ei ole, kuid just seda tööd tuleb peasjalikult teha vangimajades, kus kurjategijad kättesaadavamad.

Kirjeldatud salgad on väga hästi organiseeritud; mõni organisatsioon tegutseb isegi üle terve riigi, temal on abilisi igalpool ja on arusaadav, et see väga ras kendab politsei võitlust nende vastu. Po-

litsei peab alati töötama salakuulajate ja äraandjate abil, see abi ei ole aga kunagi kindel ja ei anna väga tihti soovitud tagajärgi. Salkade tegevuse hea külg seisab selles — ja seda teab ka politsei hästi ja see kergendab jällegi politsei tööd — et nad tegutsevad teatud piirides. Kuna varematel aegadel salgad Ühisriikides tegutsesid vahetpidamata, katsudes nii palju kokku röövida võorast vara kui vähegi võimalik, on nüüd olukord muutunud. Salkade juhid teavad väga hästi, et kõige kasulikum töötamisviis on see, mis ise paneb endale teatud piirid; ei tohi liig palju ahnitseda, s. o. ei tohi asjata suurendada sissekukkumise võimalusi. Ka see asjaolu näitab, et kurjategijad sealpool ookeani oma tööd oskavad ratsionaliseerida, see asjaolu näitab aga ühtlasi, missugustel eritingimustel tuleb Ühisriikide politseil töötada võrreldes Euroopa ametivendadega.

Huvitav on, et viimased aastad näitavad järjekindlat naiste osavõtu tõusu kuritegude toimepanemisel. Naised on hakanud Ühisriikides ka sarnaseid kuritegusid toime panema, mis senini olid ainult meeste erialaks. Ka see nähtus annab politseile hulk tööd juure. On vaja leida uusi meetodeid, uusi abinõusid, et vastu astuda sellele tõsiasjale. Naiste iseloom erineb meeste omast, naised toimivad kuritegude toimepanemisel teisiti kui mehed, see kõik aga nõuab uusi teid kuritegude paljastamiseks. Väga palju pannakse naistelt kuritegusid toime seksuaalalal, isegi tapmistest arv, mis toimetatakse naistelt naiste kallal sugulistel motiividel, kasvab kohutavalt.

Kuritegusid, mis politseile, üldse ametivõimudele ja eriti veel valitsusele sünnitab palju peavalu, on piirituse ja alkoholiliste jookide salavedu, valmistamine ja salamüük. Võib küll tähele panna, et mõnikord nende kuritegude arv väheneb siin ja seal, see aga pole seletatav seega, et tõelikult vähem veetakse ja müüakse salakaupa, vaid seega, et teatud rajoonis, teatud linnas, on küllalt alkoholilisi jooke, nii et keegi neid enam ei osta. New-Yorgis, näiteks, on igal lokaalipidal, kes kaupleb keelatud märjukesega, mitu ladu (harilikult kuni 8 ladu); kui üks politseilt leitakse, ei tähenda see salamüüjale veel midagi, ta varustab ennast teistest, allesjäänud ladudest. Kui nüüd kõik laod tagavara täis, siis loomulikult enam kaupa

ei osteta, väliselt aga näib, nagu oleks salakaubitsemine raugemas.

Missuguse ulatuseni võib minna alkoholi salavedu Ühisriikides, seda näitab järgmine sündmus, mis hiljuti aset leidis. New-Yorgi osariigis tegutses juba pikemat aega suurejooneline ettevõtte salapiirituse vedamise alal. Politsei sai teada selle ettevõtte tööst ja asus salakaubavedajate paljastamisele. Korraldati razzia, mis läbi viidi ettevõtte büroodes, ladudes, dokis ja raadiojaamas. Ametnikud ei leidnud kuskilt vastupanu ja võtsid oma alla kõik ettevõtte hooned. Raskem oli juba kontserni peahoone võtmine. See oli korralikult kindlustatud nagu päris kindlus sõjas. Sinna voolasid harilikult kokku salakaubavedajad, kes tarbekorral võisid kiiresti lahkuda maa-aluste käikude kaudu. Ka peahoones ei pandud kaua vastu ja ametnikud võtsid korrapärase tormijooksuga salakaubavedajate keskkoha. Peahoone katusel leiti muu seas hulk kuulipildujaid ja laskematerjali. Ametnikud võtsid vahi alla kõik kohal olevad ettevõtte juhid ja toimetasiid neid kindlasse paika. Huvitaval kombel ei tulnud keegi mõttele anda teada politsei kohalejõudmisest raadiojaama, nii et ametnikud ka sinna ilmusid täitsa ootamatult. Raadiotelegrafist ei saanud enam anda hoiausignaale kontserni laevadele. Just vastuoksa: politseiametnikud sundisid meest edasi jääma ühendusse laevadega ja neid meelitama piirivalve paatide võrku.

Leiti muidugi hulk alkoholilisi jooke, millede väärtus tõuseb mitmesajatuhande dollarini. Politsei kätte langenud mootorpaatide, laevade, dokkide ja majade väärtus tõusvat üle poole miljoni dollari.

Arvatakse, et kirjeldatud politsei aktsioonil on ka suured poliitilised tagajärjed. Asi seisab nimelt selles, et kontsern maksis, nagu selgus raamatutest ja dokumentidest, igal nädalal umbes 25.000 dollarit altkäemaksudena ametnikkudele. Politsei kätte sattusid raamatud, milledest selgub, et kontsern seisis väga lähedas ühenduses seitsme suurema pangaga ja et tema teenistuses seisis piirivalve ametnikud, prokuratuuri esindajad ja New-Jersey osariigi politseiametnikud. Raamatute järgi on salakaubavedajate organisatsioon teeninud kuue kuu jooksul puhtalt kaks miljonit dollarit! Kõige tähtsam leid aga — vähemalt võitluse seisukohalt salaveo vastu — oli kahtlemata kaartide kogu, mis koosnes erikaartidest, kuhu

märgiti salaviinaostjate aadressid ja nendega kokkusaamise kohad, ja merekaartidest, kuhu märgiti nende laevade asukohad, mis ettevõttele vedasid alkoholi või mis seisid alaliselt kontserni teenistuses. Politsei katsus küll ka saadud andmete ja kinnipandud raadiojaama abil lõksu meelitada suurimat salaalkoholi laeva, kurikuulsat „Shawneet“, mis on mitmel korral isegi lahinguid löönud Ühisriikide piirivalvega, see aga ei läinud korda: laeva kapten olevat liig kaval mees selleks, et lõksu langeda.

Nagu juba sellest näha, teenivad osavad kurjategijad Ühisriikides palju raha. Seda tõendab ka hiljuti tapetud varga Kollini elulugu, keda nimetati gentlemanvargaks ja kes oskas endale koguda hiiglasummasid. Artur Kollin on kuulsaks saanud õieti kirjanik Hornungi kaudu, kes kirjeldas tema tegusid mitmes kriminaalromaanis, andes peategelasele, Kollinile, Rafflesi nime. Kollin sai hea hariduse ja kasvatus, kuid sattus juba varakult valeteele ja hakkas kurjategijaks, katsudes seejuures mängida rikaste vaenlase ja vaeste kaitsja ja sõbra osa, mis talle tõi sentimentaalses Ameerikas hulka sõpru ja poolehoidu. Mees algas murdvargustega, mida ta toimis erilisel julgelt ja osavalt, nii et ta nimi peagi tuttavaks sai kurjategijate ringides. Huvitav on, et Kollin seisis õige mitu korda kohutalua ees, kuid teda kunagi süüdi ei mõistetud, alati puudusid kindlad tõendus selleks, et teatud kuritegu on tõesti toime pandud Kollinilt. Tema akt, mis igale suuremale Ühisriikide politseiasutusele oli hästi tuntud, sisaldas terve rea märkusi: süüdtõendavate andmete puudusel õigeks mõistetud. Mehe varandus kasvas kiirelt, ta annetas ka tõesti palju puudustkannatavatele; see aga ei suutnud vähendada tema varandust. Lõpuks oli Kollin kokku varastanud mitu head miljonit ja ta otsustas, kui tark ja ettevaatlik mees, oma tegevust lõpetada, n. öelda end äritegevusest täitsa tagasi tõmata ja hariliku kodanikuna elama hakata. Kuue aasta eest ostis mees endale Philadelphias väikese, kuid toreda lossi ja asus sinna elama. Ta laskis lossi hästi korda seada ja näis nagu oleksid tema asjad igapidi korras. Kuid siiski polnud see nii. Mehel oli hullk vaenlasi kurjategijate peres, kellele ta oli oma tegevusajal ühel või teisel kujul ja määral haiget teinud, kes seetõttu tahtsid talle kätte maksta.

Kollin ise teadis kõige paremini, mis see tähendab, mis teda ähvardab. Sarnase vaenlase kätte langemine tähendaks kindlat surma. Et oma elu kaitsta, palkas endine murdvaras endale mitu eradetektiivit, kes pidid alati ta ümber olema ja teda ning tema varandust kaitsma. Isegi väljasõite ei võtnud kurjategija ette kaassõitjate-detektiivita. Kollinil oli peale selle alati laetud püstol kaasas, nii et kõik abinõud kaitseks olid ette nähtud. Ja siiski tapeti mees.

Mõne aja eest märkas Kollini teenijaskond, et nende peremees on jäljetult lossist kadunud. Päev hiljem leidsid politseiametnikud ühe Philadelphia eeslinna tänavalt, mis seisab õige halvas kuulsuses, kellegi tundmatu kerjuse laiba. Üks politseinikkudest tõendas, et tapetud kerjus pole keegi muu kui miljonär Kollin. Saadeti teenijate järele, kes ka tapetus ära tundsid oma peremehe. Lähemal uurimisel selgus nüüd järgmist: Kollin, vaatamata oma jõukusele ja kõikidele elumugavustele, ei suutnud unustada seda õhkkonda ja ümbrust, milles ta veetis kaua aega, ta tundis nähtavasti aeg-ajalt suurt igatsust räpaste kõrtside ja kahtlaste isikute seltskonna järgi. Vale nime all üüris mees endale toakese kurjategijate kvartaalis. Ja kui igavus kippus liig suureks minema — läbikäimist temal arusaadavatel põhjustel harilikkude kodanikkudega ei olnud — siis lahkus ta oma suurepärasest lossist ilma et keegi seda oleks näinud. Ta oli — kui ettenägija mees — lasknud teha lossi selle remonteerimise ajal salaukse, mis ainult temale oli teada ja kust kaudu ta siis igakord lahkus, et minna varaste, lõbunaisete jne. seltskonda. Ta läks oma üüritoakesse, jättis sinna oma korraliku ülikonna ja riietus kerjusena, kellena ta siis ka figureeris kurjategijate lokaalides. Keegi sellest miljonäri eluküljest ei teadnud. Seetõttu ei võinud teda ka kaitsta tema detektiivid. Ja kuna need asusid lossis ja mures olid oma leivaiasa elu pärast, tabasid kurjategijat kuskil räpases kõrtsis juhuslikud kuulid. Kollin ei langenud oma vaenlaste ohvriks, vaid juhuslik tüli temale täiesti võõraste isikute vahel, mis viis vastastikuse laskmiseni, tegi tema elule lõpu.

Täielikuks vastandiks Kollinile on mitmekordne mõrtsukas Tim Yarmouth, kes oma tegevusega iseloomustab Ühisriikide kuritegevuse teist külge. Selle mehe tegevus näitab, kuivõrt on — kaht-

lemata ka maailmasõja mõjul — langenud inimelu väärtus kurjategijate silmis, kui-võrt loomadeks on muutunud kurjategijad, kes sõja ajal võisid lahinguväljadel tappa inimesi, nii palju kui süda soovis ja püss lubas. Eriti huvitav on selle mõrtsuka tegevuse juures see asjaolu, et tema langes ühes oma abilistega politsei kätte siis, kui ta oli tülli läinud oma salga ühe osaga ja viimast karistanud.

Yarmouthi ja tema salga erialaks oli tänavröövimine. Tapeti inimesi, nii palju kui võimalik, et nendelt raha saada. Tapmised sündisid kõik väljas: tänavatel, platsidel, parkides jne. Salga liikmed ootasid ohvrit kuskil nurga taga, et seljagant ohvrile kallale tungida ja maha lüüa. Alati töötati noaga, sest püstol oleks teinud lärmi. Seejuures polnud mõrtsukal ega tema sellidel sugugi tähtis, kas ohvril ka palju on raha ning väärtasju kaasas; selles salgas valitses teine põhimõte: tuleb tappa nii palju kui võimalik! Mõnikord võeti aga tapmine ette ka ainult selleks, et politsei tähelepanu veidi kõrvale juhtida ja kergemini toime panna mõni pangaröövimine või murdvargus. Salk tegutses Vinnipegis ja eriti selle linna hiinlaste linnaosas, kus lõpuks ka mõrtsukas tabati. Selles linnaosas oli Yarmouthil garaaž, kus harilikult peeti salga koosolekuid. Ühel päeval ilmusid sinna seitse meest mõrtsuka Baxteriga eesotsas, kes moodustasid salga alljaotuse. Meeste imestus oli vist suur, kui nad kedagi ees ei leidnud. Nende südametunnistus polnud aga siiski puhas salga juhi suhtes. Viimasel kuriteol olid mehed rohkem raha enda kätte jätnud kui salga kord seda lubas. Korruga ilmus siiski nii Yarmouth, kui ka teised salgaliikmed kohale. Ennetulnutele anti käsk seina ääre minna, käed üles tõsta ja selg pöörata salga juhi poole, meestele tähendati, et neid hakatakse läbi otsima. Niipea kui mehed käsku olid täitnud, anti nende pihta tuld: kõik seitse lasti nende kaaslastelt maha. Politsei sattus Tim Yarmouthi peale, kui tema parajasti kohut pidas oma kaaslaste üle garaažis. Kuude viisi oli politsei juba mehe jälil, kuid alati õnnestus mõrtsukal viimasel silmapilgul põgeneda. Politsei oli küll juba varem areteerinud mõned Yarmouthi salga liikmed, neilt aga mingisuguseid andmeid ei saanud. Need inimesed kartsid oma juhti rohkem kui sur-

ma ja olid nõus elektritoolile minema sõna lausumata Yarmouthist ja tema tegevusest.

Yarmouth ei salganud ka sugugi oma kuritegusid. Selleks polnud ka mõtet, tabati ta ju tapmiselt, kohtumõistmiselt, nagu mees seletas oma kaaslaste tapmist. Mõrtsukal oli oma suvila linna ümbruses, mis oli sisse seatud väga rikkalikult. Toad olid täis röövitud kalliskive, maale, vaipu jne. Keegi naabritest ei teadnud, kes on tõeliselt see sümpaatlik ja tagasihoidlik härra, kes elas täitsa omaette ja viitis aega nähtavasti ainult suurte kollektsioonide uurimisega ja kordaseadmisega. Huvitav on, et keegi ei sattunud kunagi mehe suvila aeda, kus leidis väike ulualune, mis oli täidetud inimeste luudega. See on vist seletatav seega, et keegi kunagi vaikselt elanikus ei teadnud otsida kardetatavat Yarmouthi, kellele mingit kahtlust suvilas ja selle ümbruses ei langenud. Mispärast Yarmouth tassis mõned oma ohvritest oma suvilasse, on mõistmatu. Võib olla tahtis ta varjata mõned laibad, et politsei jäljetult kaduma läinud isikuid liig ruttu otsima ei hakkaks, võib olla sundis mõrtsukat sarnasele tegevusele mõni ebanormaalsus, neid küsimusi enam keegi ei lahenda. Tõsiasi on ainult see, et need inimesed tapeti kõik väljas ja et suvilasse toodi ainult laibad. Kui Yarmouth areteeriti, siis tormasid tema kallale hiina linnaosa elanikud, kes tahtsid ise mehele kätte maksta toimepandud tapmist eest. Politseil tuli mõrtsukat kaitsta tääkidega ja püstolitega.

Asja harutamine kohtus võttis õige palju aega, kusjuures selgus, et Yarmouthi isiklikule arvele tuleb panna vähemalt 30 tapmist. Mees mõisteti ühes teiste tabatud salgaliikmetega surma. Huvitav on see asjaolu, et Yarmouth, kes külma rahuga tappis ühe inimese teise järele, kartis surma nagu mõni loom. Ametnikud pidid teda pärast kohtuotsuse väljakuulutamist kohtusaalist välja kandma, mees ei suutnud enam seista jalul. Kui surmaotsust hakati täide viima, siis nuttis mõrtsukas kui väike laps ja palus armu, palus, kas teda kuidagi ei saaks, ükskõik mis tingimustel, ellu jätta.

Leitud luud maeti ühishauda, katsuti nii palju kui võimalik veel tapetud isikud identifitseerida, see osutus paljudel juhtudel aga võimatuks. B.

Ametlik osa.

Politseivalitsuse direktori käskkirjaga 26. oktoobrist s. a. nr. 11

avadatakse politseiametnikkude nimekiri, kes lõpetanud politseikoolis korraldatud laskeinstruktorite kursused, mis kestsid 1.—18. oktoobrini s. a.:

Politseikomissar Freudenstein, politseiabikomissar Tiisfeldt, konstaabel Steinberg, konstaabel Sihv, politseiabikomissar Kolk, politseiabikomissar Johanson, konstaabel Leppik, konstaabel Senno, konstaabel Oja, konstaabel Rattur, politseiabikomissar Pehlka, politseikomissar Priks, konstaabel Bakhov, konstaabel Raab, konstaabel Laine, konstaabel Auksmann, konstaabel Juhkam, pol. van. assistent Ernits, kriminaalkomissar Vau, pol. van. assistent Veem, pol. van. assistent Tarkpea, pol. assistent Anilane ja pol. van. assistent Puusepp.

Võru-Petseri prefektuuri konstaabel August Meema on vabastatud ametist oma palvel, arvates 1. novembrist s. a.

Politseivalitsuse ringkiri 24. okt. s. a. nr. 1145-p. välis-, kriminaal- ja poliitilisele politseile.

On tulnud ette juhus, kus üks politseiasutus on annud välja tunnistuse laste abiraha saamiseks riigi teenijale — naisametnikule, kellel on mees. Selle tunnistuse põhjal on tähendatud naisametnik saanud riigiasutusest abiraha lapse ülevõlpidamiseks, mis nüüd nõutakse tagasi.

Laste abiraha seaduse § 1. järele (R. T. nr. 1/2 — 1923. a. ja nr. 53 — 1927. a.) makstakse laste abiraha riigiametnikkudele ja teenijatele nende ülevõlpidamisel olevate laste pealt. Kumma vanema ülevõlpidamisel lapsed peavad olema ja tegelikult on, seda küsimust perekonna abiraha seadus üldiselt ei lahenda, see küsimus kuulub lahendamisele eriseaduste ja määruste järgi.

Perekonna abiraha seadus näeb ette küsimuse lahendamise ainult ühel juhtumil, nimelt, kui mõlemad vanemad on riigiteenistuses, määrates § 4-das, et sellel juhtumil loetakse lapsed selle ülevõlpidamisel olevateks, kumb neist suuremat palga saab, ühesuuruse palga korral aga isa ülevõlpidamisel olevateks.

Käsitades B. E. S. § 199 koos sama seaduse §§ 9, 200 ja 8 p. 3-ga, selgub, et

lapse ülevõlpidamise kohustus lasub esijoones isa peal, kuna see kohustus emale langeb ainult juhtumil, kui isa last ülevõlpidada ei suuda. Seega ei ole naisametnik õigustatud lasteabiraha saama, kui temal on töövõimeline mees, vaatamata sellele, et ta ei seisa riigiteenistuses.

Sellele teie tähelepanu juhtinud, palun korraldada, et tunnistuste väljaandmisel naisametnikkudele ja laste abiraha maksimisele teile alluvas ametkonnas peetaks kinni eeltähendatud korrast.

Alus: Riigikohtu otsus 25. septemb. 1928. a. toimetus nr. 398 II.

N. Reiman, direktor.

Politseivalitsuses on registreeritud

nädalaleht „Nool“, hakkab ilmuma Tartus, üks kord nädalas, igal reedel; väljaandja — K. O.Ü. „Nool“, vastutav toimetaja — Ernst Gustavi p. Raudsepp. „Nool“ trükitakse Tartus, K. Mattieseni trükikojas.

Politseivalitsuse poolt on antud load:

Laskeriistade ja laskemoonaga kauplemiseks: Andres Peedu p. Karolinile Valgas, Vabaduse t. nr. 34, maksvusega 12. oktoobrini 1930. a., Karl Emili p. Siitanile — Pärnus, Rüütli tän. nr. 51, maksvusega 9. oktoobrini 1930. a., Karl Jüri p. Rumvoltile — Põltsamaal, Jõgeva mnt. nr. 6, maksvusega 13. oktoobrini 1930. a., Johan Mardi p. Rosenbergile — Rakveres, Laada tän. nr. 23/25, maksvusega 28. oktoobrini 1930. a., Richard Vilhelmi p. Hausenile — Kihelkonna alevikus, maksvusega 28. oktoobrini 1930. a., ja Aleksander Johani p. Lepikule — Kuresaares, Kubermangu tän. nr. 6, maksvusega 15. oktoobrini 1930. a.

Laskeriistade parandamiseks: Jaan Tõnise p. Eritšile — Pärnus, Jannseni tän. nr. 1, maksvusega 16. oktoobrini 1930. a., ja Jaan Marie p. Vahele — Priipalu alevikus, maksvusega 14. oktoobrini 1930. a.

Politseivalitsuse direktori otsusega on tühistatud:

Nõmküla vallas, Koigi-Aru asunduses elutseva August Rätsepa laskeriistatuba jahipüüsi hoidmise ja kandmise osas.

Välismaailm.

Odav sisseost.

Kriminaalromaanide lugejad tunnevad kindlasti tarka ahvi, kes on omanikult dresseeritud vargusi või teisi kuritegusid toime panema. Mõnikord figureerib neis romaanides ahvi asemel ka mõni teine loom, kõige sagedamini koer. Nüüd on, nagu teatavad Ameerika Ühisriikide ajalehed, see kirjanikkude väljamõeldus ka tegelikus elus proovitud — ja, peab ütleva, õige heade tagajärgedega. Nupukas ärimees, kes katsus oma sissetulekuid väljaõpetatud koerte abil suurendada, kukkus küll lõpuks sisse, kuid talle jääb au olla esimene, kes varastas oma koerte abil. — New-Yorgi idapoolses linnaosas tegutses keegi kaupmees Josuah Arrovsmith, kes pidas hästiminevat spordiabinõude äri. Peale kaupluse oli sellel ärimehel veel eeskujulik koerte kasvandus, millele ta pööras erilist tähelepanu. Koeri oli kasvanduses alati vähemalt 20 kuni 30. Koerad viidi iga päev välja „jalutama“, s. o. käesoleval juhul varastama. Loomi dresseeriti nimelt tooma golfi- ja tennispalle, kusjuures nad tõesti olid nii eeskujulikult õpetatud, et nad ühtki palli maha ei jätanud. Koertega käisid väljas ärimehel abilised, neid oli harilikult neli, kes siis pidid hoolitsema koerte jalutuskäikude heade tagajärgede eest. Muidugi mõista mindi ikka golfi- ja tennispalatside lähedusse, kus siis koerad otsisid palle, mis veidi eemale lendasid. Igal õhtul võttis kaupmees päevase saagi vastu, puhastas pallid ja müüs nad maha uute pähe. Kohtus avaldati arvamist, et Arrovsmith on säärasel viisil kolme aasta jooksul varastanud umbes 10.000 palli, mis tuleb kahtlemata lugeda kasulikuks ja odavaks sisseostuks. Kaupmehe kahjuks aga asus kohus sootu teisele seisukohale ja mõistis varga kinni.

Kriminaalromaan tegelikust elust.

Hiljuti leidis Pariisis aset lugu, mis näitab, et tegelikus elus juhtuvad veel komplitseeritumad asjad kui romaanides ja et mõned kurjategijad ületavad fantaasialt oma võistlejaid kirjanduse alalt — detektiivromaanide kirjutajaid. Prantsuse pealinnas tegutses juba pikemat aega eksportäri, mis ajas takistamatult oma asju ja mille tegevus oleks veel kestnud ei tea kui kaua, kui selle äri omanik poleks tulnud kord mõttele ka maksta kauba eest, mis

ta eksporteeris, selle asemel, et kauaaegse praktika järgi kaupa varastada. Kauba eest tasuti hind tsekiga, mille ainus viga seisis selles, et ta oli võltsitud. Nüüd hakkas politsei eksportäri tegevust lähemalt vaatlema. Ametnikud tulid kontori ja leidsid seal ees kolm masinapreilit, äriomanikku aga ees ei leitud. Kui ametnikud küsisid preilidelt, kus on äri chef ja kas ei saaks tema jutule, tähendasid preilid, et nad pole omanikku veel üldse näinud — vaatamata sellele, et nad juba kaks aastat on firma teenistuses. Kui siis päriti ärijuhi järgi, siis selgus sedasama. Ärijuht öiendas, preilide seletuse järgi, kõik asjad telefoniteel. Kriminaalametnikke huvitas muidugi väga sarnane äripidamise viis ja nad hakkasid selle vastu rohkem huvi tundma, kui seda soovis äriomanik. Parajasti siis, kui ametnikud kontoris viibisid, helises telefon ja ärijuht hakkas kontoriga kõnelema. Ta dikteeris telefoni kaudu üht kirja, milles kõneldi viie auto saatmisest ühe Balkani riigi linna. Teine preili pidi siis ette lugema sissetulnud posti. Peale selle hakati jälle kirju dikteerima. Politsei tundis elavat huvi sissetulnud ja väljaminevate kirjade vastu ja võttis need kaasa. Autode eksporteerimise kohta käiva kirja sisu lubas ametnikkudele oletada, et tegemist on autodega, mis varastatud Pariisi tänavatelt. Teine dikteeritud kiri käis Persia vaipade kohta ja veidi hiljem selgus, et tegemist on vaipadega, mis murdvarguse teel omandatud ühest Pariisi läheduses asuvast suvilast. Ka vaibad saadeti ühte Balkani riiki. Kolmanda kirjaga pakuti müüa raudasju, mis olid pärit ühest rauaärist, mis jällegi omandatud murdvarguse teel ja mida politsei juba otsis pikemat aega, ilma et oleks korda läinud murdvaraste jälile sattuda. Nüüd oli politseil muidugi selge, mispärast äri chef ja tema sekretär eelistasid kontori mitte ilmuda, nüüd oli ka selge, missuguseid ärisid ajas eksportfirma, mis oli korrapäraselt sarnasena registreeritud ja mis väliselt ei äratanud mingit kahtlust. Politsei pani kontori ühe masinakirjutaja asemele naisagendi, kelle ülesandeks oli telefoni teel vastu võtta korraldusi ja kirjutada kirju. Terve post hakkas muidugi läbi politsei käte käima, ilma et kurjategijatel oleks sellest aimugi olnud. On vist üleliigne juure lisada, et väljasaadetavad kir-

jad politseivalitsusest kaugemale ei läinud. Kuid suuri raskusi tegi kurjategijate asukoha ülesleidmine. Lõpuks jõuti siiski kindlaks teha, et telefonikõned tulevad ühest teatud suvilast. Ametnikud ruttasid sinna — ja leidsid ees täitsa tühja maja, mille sisseseade näitas, et seal juba kauemat aega keegi pole elanud ega käinud. Kriminaalametnikud seisid uue mõistatuse ees, mille aga aitas lahendada juhus. Päriskogemata sattusid ametnikud suvila keldrisse, mille olemasolu üldse välja ei paistnud, nii et ametnikud esialgu olid arvamisel — peale põhjaliku vaatluse — et majal üldse puudub kelder. Viimane oli sisse seatud õige mugavasti, ta oli suur, nii et temasse võidi mahutada ka suurem varastatud asjade ladu. Siit keldrist juhiti ka kontori tegevust, seal elati ja sinna koguti kraami. Kui politsei keldrisse läks, oli viimane tühi, juba varsti ilmusid oma korterisse murdvargad, kes olid parajasti tulnud „töölt“ ja kaasa tõid hulk varastatud kraami.

Kuri kohtunik.

Praeguse Ameerika Ühisriikide presidendid Hooveri ametisse astumisest saadik käib Ühisriikides ägedam võitlus kui kunagi varem salaviina müümise, valmistamise, vedamise ja joomise vastu. Kui varem mõned ametkonnad ja mõned ametnikud veel läbi sõrmede vaatasid salaviinamüüjate, -joojate jne. suhtes, kui üksikud ametnikud isegi käsikäes töötasid salavedajatega ja -müüjatega, on asi nüüd sootu teine. Nii mõnigi ametnik oli sunnitud lahkuma ja allesjäänud teevad kõik, mis võimalik, et eemale hoida kurjast, kuigi see, võib olla, igakord pole kerge, sest, nagu tõendavad Ühisriikide ajalehed, mõned ametnikud teenisid kena summakese aastas altkäemaksude näol. Eriti raskeks aga on muutunud olukord neile ametnikkudele, kes ise väga armastavad keelatud märjukest, kes aga oma ametilt peavad karmid olema joodikute, salaviinamüüjate jne. suhtes. Nähtavasti kuulub sääraste ametnikkude liiki ka Thorntonlinna (Texas osariigis) kohtunik, kes katsus kaitseda oma au (nagu tema sellest sai aru) ja ühtlasi täita ka oma ametikohuseid nii, nagu seda nõuab seadus ja ikord. Selleks avaldas tähendatud kohtunik ajalehtedes kuulutuse, mis on nii omapärane ja nii iseloomustav Ühisriikide elule, et seda tuleb tuua sõnasõnalt. Kuulutus käib järgmiselt: „Kõikidele, kellesse asi puutub! Minu

vanavanaisa jõi hea meeleaga napsi, kui ta sõdis vapralt Inglismaa vastu. Ka minu vanaisa ei põlanud alkoholi sõjas Mehhiko vastu. Ja minu isa oskas samuti aru saada heast tilgakasest. Minule endale on hea whisky-sooda aidanud nii mõnelgi korral üle saada eluraskustest, mistõttu ma mõtlen ka tulevikus ikka kindlasti edasi juua. Üht pean aga Teile ütleva: linn on offitsiaalselt kuiv! Pidage seda meeles ja ärge tulge minule vastu, kui Teile lõhnate alkoholi järgi. Sest kuigi Teie olete minu sõbrad, olen mina siiski ametilt teie kohtunik ja mina täidan tulevikus täpselt oma seaduslikke kohuseid, kui raske see mul ka pole!“

Vale automaat.

Philadelphias on, nagu igalpool Ühisriikides, hulk kõiksuguseid automaate tänavatel: võileibade, sõidupiletite, ajalehtede, ajakirjade, teatripiletite jne. jaoks. Muidugi mõista on seal siis ka automaate postmarkide müümiseks. Muu seas asub 48. linnaosas üksipäini 36 automaati postmarkide jaoks. Need täidetakse igal nädalal üks kord, kusjuures ka saadud raha võetakse välja. Kui nüüd mõne aja eest vastav postiametnik tühjendas automaate ja neisse paigutas marke, pani tema tähele, et juure on tekkinud üks automaat, mida tema varem ei näinud. Uus automaat sarnanes teistele karvapealt, sealt sai ka postmarke, nagu teistestki automaatidest, pealegi asus uus automaat võrdlemisi heal, s. o. käidaval kohal. Postiametnik ei teadnud aga automaadist midagi ja seetõttu tema seda ka ei avanud, sellest raha välja ei võtnud ega uusi marke sisse ei pannud. Järgmisel nädalal võttis ametnik müstilise automaadi uuesti vaatlemisele, selgus, et see oli täidetud markidega, s. o. keegi oli sinna vahepeal pannud uusi marke. See vihastas ametnikku ja ta otsustas asja hakata uurima. Ta oli esialgu arvamisel, et automaadi on üles seadnud naaberjaoskond. Mees tegi oma ülemusele kirjaliku ettekande ja see ettekanne saadeti edasi naaberjaoskonnale. Vahepeal möödusid nädalad, kuid vastust ei saadud. Postiametnik aga pidi oma suureks meelepahaks konstateerima, et automaadis alati leidis hulk marke. Lõpuks vastas naaberjaoskond ja teatas, et tema automaadist midagi ei tea ja et see igatahes temale ei kuulu. Siis saadeti järelepärimised kõikidele Philadelphia postiametitele ja paluti teatada, kes neist on seadnud üles auto-

maadi. Veerandaasta pärast olid kõik vastused käes ja selgus, et automaat ei kuulu ühelegi postiametile. Kuid selge oli, et keegi siiski automaadi üles seadis ja seda järjekindlalt täitis markidega ning raha välja võttis. Nüüd alles otsustati pöörata politsei poole, mida oleks tulnud müidugi juba ammu teha. Pandi välja valve, kes siis ka varsti tabas postiameti konkurendi. Automaat täideti siis, kui ööl vastu hommikut kustutati laternad. Automaadi omanikuks aga osutus kaua tagaotsitud murdvaras, kes sel teel realiseeris varastatud markide tagavara.

Vangla inspektoriks endine vang.

Samas Philadelphias, kus leidis aset postmarkide automaadi lugu, määrati vangla inspektoriks endine vang, juhtum, mis küll vist esmakordne vanglate ajaloos. Tähendatud linnas tegutses omal ajal jõukas pangaomanik Henry G. Brock, kes mõisteti kohtu poolt mitmeks aastaks vangi inimeste surmamise pärast ettevõtetamatu autoga sõitmise tagajärjel. Asi seisab lühidalt järgmises. 1923. aastal tõsteti Brocki vastu süüdistus selles, et tema surmas oma autoga kaaks naist ja ühe lapse, kes jäid kõik auto alla. Arvati küll, et autojuhiks oli tol korral keegi naisterahvas, kes kuulus parima seltskonna hulka, kuid Brock ise eitas seda ja ei nimetanud oma kaassõitjate nimesid. Kohus mõistis siis pangaomaniku süüdi ja määras kinniistumisele vanglas 6 kuni 10 aastani. Brock pidas ennast vanglas otse eeskujulikult ülal. Tema ei tahtnud endale mingisuguseid soodustusi, mida tal oleks võimalik olnud saada, vaid elas ja tegutses nii nagu kõik tei-

sed vangidki. Vanglas olles nägi Brock kõigepealt, et vangide elu on seetõttu nii raske, et nad tööd ei tee, vaid ainult istuvad oma kongides ja õpetavad teisi kuritegevusele ja õpivad teistelt uusi võtteid. Brock oli jõukas mees ja seetõttu suutis tema muretseda vanglale kõiksuguseid tööriistu. Ta hakkas ise tööle vastloodud töökojas, tööle asuti esialgu vastu tahtmist, hiljem aga suure innuga ka vangid. Töökojas valmistati kõiksuguseid väärtuslikke asju, mis leidsid head turgu, nii et töökoda ei suutnud nii palju valmistada, kui neid nõuti. 1926. aastal anti Brockile armu, kuid ka siis ei unustanud mees vanglat ja oma endiseid kaaskammatajaid ja katsus igapidi tuua rõõmu ja kergendust nende elu. Ja on arusaadav, et mees, kes, nagu tähendavad ja tõendavad kõik tema lähemad tuttavad ja sõbrad, läks ilmsüütult vangimajja, kes katsus päästa naise vabadust ja selleks ohverdas oma vabaduse teatud aastate jooksul, suudab kaasa tunda vangidele ja suudab aru saada vangla elust rohkem kui teised, kes kunagi vanglas pole viibinud, kes vangidesse puutuvaid küsimusi otsustavad rohelise laua taga — kaugel elust ja tema nõuetest. Brock polnud kurjategija, kuid viibis sarnasena vanglas, vangla elu ei murdunud teda, vaid andis talle vastuoksa jõudu ja tahtmist töötada vangide kasuks. Seda kõike arvesse võttes, otsustati siis ka määrata Brock vangla inspektoriks, millega mees ise oli ka nõus.

Kirjavastusi.

Konstaabel L. Anonüümsetele küsimustele „E. Politseileht“ ei vasta.

Väljaandja: **Kohtu- ja siseministeeriumi administratiiv-ala kirjastus.**

Vastutav toimetaja: **E. Maddison.**

Tegev toimetaja: **O. Angelus.**

K u u l u t u s i.

Tunnustatakse maksvusetuks järgmised tunnistused:

- P l a a t,** Aleksander, 2 vekslit à 5000 marka Jaak Frikov'i allkirjadega, ilma tähtpäevata.
- T e p p a n,** August Jaani poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 2073, välja antud 2. ratsa polgu ülemalt 15. 4. 20 a. (1024)
- M i s c h a l a g i n,** Maksim Kupriani p. sõjav. vab. tunn. nr. 3643, välja antud 2. jal. rüg. ülemalt 1. 10. 26. a. (1025)

- L a u f e r,** Eduard Kristjani poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 466, välja antud kindluste suurtükiväe II grupi ülemalt 1. 9. 21 a. (1027)
- S p a i d e l,** Johannes Andrese poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 6891, välja antud 2. piiriküti pataljoni ülemalt 21. 10. 20 a. (1050)
- I l v e s,** August Juhani poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 3999, välja antud I diviisi staabi ülemalt 30. 6. 22 a. (1628)

- T o o m**, Aleksander Mihkli poeg, laske-riista luba nr. 6736, välja antud piirivalve valitsuse ülemalt 6.9.23 a. (1694)
- L i l l e p e a**, Klaara Andrese tütar, kviitung nr. 1080, välja antud Narva 1. jaoskonna politseikomissarilt 15.1.28a. (310)
- M u n a k**, Richard Mihkli poeg, kaitseväest vabastamise tunnistus, välja antud 6. jaalaväe rügemendi ülemalt 16. 8. 20 a. (4246)
- T õ n i s s o n**, Johannes Jaani poeg, kaitseväest vabastamise tunnistus nr. 15482, välja antud Pärnu maakonna rahvaväe ja kaitseliidu ülemalt 31.12.20 a. (4257)
- V a e n a**, August Joosepi poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 9810. (5479)
- M e s i**, Andres Anna poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 39552. (5479)
- K u r a j ä r v**, Eduard Jaani poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 9421, välja antud 7. jaalaväe rügemendi ülemalt 16. 9. 20 a. (8862)
- T a l u**, Karl Miku poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 9199, välja antud Harju maakonna rahvaväe ja kaitseliidu ülemalt 8. 5. 20 a.
- R ä t s e p p**, Jaan Jaani poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 11844, välja antud Viljandi maakonna rahvaväe ja kaitseliidu ülemalt 20. 10. 20 a.
- K u u s k m a n n**, Aleksander, kaitseväest vabastamise tunnistus nr. 25895, välja antud Harju maakonna kaitseväe ringkonna ülemalt 29. 10. 20 a. (14848)
- V a h e r**, Johannes, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 1847, välja antud ratsaväe tagavara divisjoni ülemalt 7. 4. 20 a. (14849)
- K a r r o**, Osvald, kaitseväest vabastamise tunnistus nr. 4433, välja antud sidepataljoni ülemalt 1. 10. 25 a. (160)
- R e i n f a r d t**, August, kaitseväest vabastamise tunnistus nr. 3953, välja antud 2. jaalaväe rügemendi ülemalt 10. 5. 24 a. (14850)
- B e r k i s**, Jaan, kaitseväest vabastamise tunnistus nr. 223, välja antud Pärnu maakonna rahvaväe ülemalt 7. 1. 21 a. (14852)
- T a l t s**, Juhan Mihkli poeg, kaitseväest vabastamise tunnistus nr. 9999, välja antud väljapatari nr. 1 ülemalt 27. 4. 20 a. (16506)
- L e p i k**, August Jakobi poeg, kaitseväest vabastamise tunnistus nr. 56, välja antud Pärnu kaitseväe ringkonna ülemalt 17. 8. 26 a. (16505)
- P u k o n e n**, Marjus Madise poeg, hobusepass. (2227)
- T ü l i**, Leander Hansu poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 4044, välja antud Viru maakonna kaitseväe ringkonna ülemalt 24. 6. 28 a. (19559)
- J ü r g e n s**, Martin Jaani poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 1480, välja antud sõjavägede staabi ülemalt 7. 2. 23 a. (19568)
- K a s k**, Eduard Juhani poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 6983, välja antud Scouts polgu ülemalt 9. 8. 20 a. (19781)
- B a c h**, Julius Jaani poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 342, välja antud Harju maakonna rahvaväe ja kaitseliidu ülemalt 11. 1. 21 a. (19782)
- J a m s**, Jaan Mihkli poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 2183, välja antud Harju maakonna rahvaväe ja kaitseliidu ülemalt 31. 1. 21 a. (19780)
- A d a m s o n**, Johannes, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 85, välja antud Kuperjanovi partisaanide polgu ülemalt 21. 3. 20 a. (19787)
- L e i b a c h**, Hans Augusti poeg, kaitseväest vabastamise tunnistus nr. 5073/80, välja antud Piirivalve valitsuselt 3. 9. 23 a. (19788)
- M e t s**, Rudolf Joosepi poeg, kaitseväest vabastamise tunnistus nr. 3627, välja antud inseneri pataljoni ülemalt 22. 4. 20 a. (19789)
- M ü h l e n**, Valter Konradi poeg, ajapikenduse tunnistus nr. 298, välja antud Tartu kaitseväe ringkonna ülemalt 9. 11. 27 a. (19790)
- R o o s e**, Oskar Matsi poeg, ajapikenduse tunnistus nr. 2131, välja antud Harju kaitseväe ringkonna ülemalt 10. 10. 28 a. (19791)
- M e i n v a l d**, Tõnu Jaani poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 7899, välja antud piirivalve valitsuselt 12. 2. 27 a. (19795)
- N a ü k**, Gustav Hendriku poeg, reserv sõjaväe ametn. asetäitja vabastamise tunnistus nr. 4728, välja antud korraldusvalitsuselt 5. 5. 20 a. (19800)
- H a u s m a n n**, Arnold-Robert Augusti poeg, hobusepass nr. 1, välja antud Kärjala vallavalitsuselt 6. 3. 26 a. (20593)
- G r i i n**, Aleksander, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 2586, välja antud Viru kaitseväe ringkonna ülemalt 7. 12. 20 a. (21532)

- Sergejev, Ivan, Nanseni pass nr.14444/21449, välja antud politsei peavalitsuselt 20. 11. 24 a. (21533)
- Jar, Anton, välispass. välja antud politsei peavalitsuselt 18.3.27 a. nr.6215 (21671)
- Kickhöfer, Eugen, Saksa pass nr. 322, välja antud Saksa konsulaadilt 12. 2. 24 a. (21693)
- Lebedev, Nadežda Ivani tütar, blänko-veksel Nadežda Lebedev'i nimele 150 krooni suuruses.
- Gretha Hammelmann'ile, Gerhard ja Leonore Külmann'ile, välja antud Nõmme Rahu koguduse korjandusleht nr. 1, Rudolf Krubergi heaks.
- Jürison, Nikolai Johani poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 340, välja antud Pioneer pataljoni ülemalt 25. 9. 24 a.
- Gruuse, Hans Hansu poeg, sõjaväkke kõlbmatuse tunnistus nr. 3972, välja antud Pioneer pataljoni ülemalt 15. 9. 26 a.
- Nurk, Jaan Friedrichi poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 1964, välja antud Harju maakonna rahvaväe ja kaitseliidu ülemalt 27. 1. 21 a.
- Magus, Ernst Aleksandri poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 3786, välja antud 10. jalaväe rügemendi ülemalt 8. 12. 25 a.
- Saumann, Konstantin Mihkli poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 32638, välja antud Harju maakonna rahvaväe ülemalt 9. 12. 20 a.
- Jakubovits, Ksenia, Nanseni pass nr. 3009/3573, välja antud politsei peavalitsuselt 6. 5. 24 a.
- Aints, Rudolf Augusti poeg, kaitseväest vabastamise tunnistus nr. 7037, välja antud Tartu rahvaväe ülemalt 23. 4. 20 a.
- Steinfeldt, Hans Peetri poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 24921, välja antud Järva maakonna rahvaväe ülemalt 24. 5. 21 a. (23234)
- Värk, Tõnu Jakobi poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 750, välja antud Järva maak. kaitseväe ringkonna ülemalt 11. 5. 28 a. (23237)
- Limberg, Aleksander Jaagu poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 2422, välja antud 3. suurükiväe grupi ülemalt 1. 10. 26 a. nr. 2422. (23241)
- Limberg, Aleksander Jaagu p., kaitseliidu tunnistus nr. 1708/42501, välja antud Järva maleva pealikult 8. 10. 28 a. (23243)
- Röös, Jaan Mardi poeg, hobusepass nr. 686, välja antud Veinjärve vallavalitsuselt 21. 10. 23 a. (23245)
- Kesküla, Hugo, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 1047, välja antud rahvaväe ülemalt 1921 a. nr. 1047. (23320)
- Bergmann, Kristjan, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 5696, välja antud 5. jalaväe polgu ülemalt 29. 4. 22 a. (23327)
- Ligur, Villem, laskeriista luba, välja antud Tallinna-Harju prefektilt. (23328)
- Enson, Martin, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 16138, välja antud Tartu 2. diviisi ülemalt 15. 7. 21 a. (23330)
- Brevern, Konstantin Vladimiri poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 1275, välja antud Harju maakonna kaitsevääringkonna ülemalt 22. 2. 28 a. (23804)
- Traubenberg, Ernst Jaani poeg, välispass nr. 136, välja antud Politsei peavalitsuselt 11. 4. 29 a. (23809)
- Nachtigal, Robert Roberti poeg, välispass nr. 1717, välja antud Politsei peavalitsuselt 10. 5. 24 a. (23810)
- Koslov, Helene Mihkli tütar, Nanseni pass nr. 13598/28649, välja antud Politsei peavalitsuselt 9. 10. 24 a. (23814)
- Kopoin (Kupoin), sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 2568, välja antud Väljapatarei nr. 10 ülemalt 10. 11. 22 a. (20191)
- Liivamägi, Mihkel, hobusepass nr. 1070, välja antud Koonga vallavalitsuselt 30. 9. 22 a. (20192)
- Kruuse, Aleksander, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 2653, välja antud Väljapatarei nr. 3. ülemalt 30. 11. 23 a. (20194)
- Aasu, Jaan, hobusepass nr. 94, välja antud Kirbla vallavalitsuselt 11. 1. 21 a. (20199)
- Gustavson, Jüri, kaitseväest vabastamise tunnistus nr. 9869, välja antud Harju maakonna ringkonna ülemalt 3. 9. 1924 a. (24001)
- Esko, Jüri, hobusepass nr. 64, välja antud Kirbla vallavalitsuselt 27. 11. 28 a. (24002)
- Sergejev, Sergei Aleksandri poeg, Nanseni pass nr. 1580/1569, välja antud Politsei peavalitsuselt 22. 1. 24 a. (43673)
- Röösvaldt, Anton, hobusepass nr. 250, välja antud Iisaku vallavalitsuselt 17. 12. 20 a. (43675)
- Rebina, Maria, hobusepass nr. 319, välja antud Iisaku vallavalitsuselt 20. 12. 20 a. (43676)

Talanov, Pavel Ivani poeg, Nansenipass nr. 6130/0507, välja antud Poltsei peavalitsuselt 23. 4. 24 a. (43681)
 Kull, Jakob Ritsu poeg, hobusepass nr. 147, välja antud Helme vallavalitsuselt 21. 12. 20 a. (43682)
 Sisask, Mart Jaagu poeg, hobusepass nr. 393, välja antud Sangaste vallavalitsuselt 13. 12. 20 a. (43683)
 Luksep, Hendrik, hobusepass nr. 149, välja antud Sangaste vallavalitsuselt 15. 12. 20 a. (43684)
 Maling, Hans, hobusepass nr. 10, välja antud Tuhalaane vallavalitsuselt 2. 12. 20 a. (43691)

Tunnustatakse maksvusetuks järgmised isikutunnistused:

Evrecht, Helga Peetri tütar, välja antud Kaisma vallavalitsuselt 21. 1. 29 a. nr. 4.
 Kaasik, Gustav Karli poeg, välja antud Veriora vallavalitsuselt 22. 2. 22 a. nr. 942.
 Jõks, Gustav Mihkli poeg, välja antud Veriora vallavalitsuselt 20. 12. 19 a. nr. 220.
 Sörg, Friedrich Joosepi poeg, välja antud Koiola vallavalitsuselt 11. 12. 25 a. nr. 210.
 Tõnsikärsna, Ernst Jakobi poeg, välja antud Moisekatsi vallavalitsuselt 11. 5. 20 a. nr. 511.
 Palkov, Juuli Peetri tütar, välja antud Röpina vallavalitsuselt 10. 2. 20 a. nr. 826.
 Kooskora, Ernst Samueli poeg, välja antud Koiola vallavalitsuselt 2. 3. 26 a. nr. 30.
 Paul, Vladimir Mironi poeg, välja antud Tartu linna 1. jsk. politseikomissariilt 1. 11. 27 a. nr. 1165.
 Siilanarusk, Rudolf Gustavi poeg, välja antud Röpina vallavalitsuselt 3. 6. 20 a. nr. 2199.
 Lutsar, August, välja antud Moisekatsi vallavalitsuselt 20. 12. 19 a. nr. 82.
 Hindrikson, Gustav Juhani poeg, välja antud Koiola vallavalitsuselt 17. 1. 26 a. nr. 5.
 Raudmanson, Salme-Johanna, välja antud Röpina vallavalitsuselt 15. 11. 26 a. nr. 114.
 Parinel, Jaan Johani poeg, välja antud Röpina vallavalitsuselt 14. 4. 20 a. nr. 2042.
 Värk, Jüri Karli poeg, välja antud Pajusi vallavalitsuselt 29. 12. 19 a. nr. 180.
 Haan (Kohker), Feodor Mihkli poeg, välja antud Laiuse-Tähkvere vallavalitsuselt 2. 2. 22 a. nr. 996.
 Puusepp, Hans Jüri poeg, välja antud Uue-Pölsamaa vallavalitsuselt 14. 12. 19 a. nr. 26.
 Kass, Ernst Ado poeg, välja antud Vana-Pölsamaa vallavalitsuselt 1. 7. 27 a. nr. 892.
 Läänne, August Siimu poeg, välja antud Vana-Pölsamaa vallavalitsuselt 10. 12. 26 a. nr. 784.
 Lohk, Juhani Peetri poeg, välja antud Abja vallavalitsuselt 16. 12. 19 a. nr. 1501.
 Raud, Jaan Märdi poeg, välja antud Raadi vallavalitsuselt 31. 10. 24 a. nr. 240/125260.
 Mandel, Aleksander Andrese poeg, välja antud Abja vallavalitsuselt 4. 3. 27 a. nr. 30.
 Säarits, August. (43705)
 Leivategija, Adele. (43706)
 Solo, Mathilde Tõnu tütar, välja antud Salla vallavalitsuselt 10. 12. 19 a. nr. 180.
 Rea, Karl Jaani poeg, välja antud Jõhvi alevivalitsuselt 20. 8. 21 a. nr. 23.
 Eller, Bruno Magnuse poeg, välja antud Tähtvere vallavalitsuselt 8. 7. 21 a. nr. 828.
 Veinmann, Jaan Tooma poeg, välja antud Roela vallavalitsuselt 13. 4. 23 a. nr. 33.
 Kikajon, Aliine Johani tütar, välja antud Mäetaguse vallavalitsuselt.
 Kukeinsmann, Emilie Jaani tütar, välja antud Avanduse vallavalitsuselt 22. 12. 19 a. nr. 718.
 Neudorf, Linda Juhani tütar, välja antud Rakvere politsei jaoskonna ülemalt 11. 12. 19 a. nr. 2500.
 Meigas, Hilda Jaani tütar, välja antud Rakvere jsk. politseikomissariilt 14. 1. 28 a. nr. 709.
 Öebius, Mihkel Mardi poeg, välja antud Lustivere vallavalitsuselt 25. 6. 20 a. nr. 659. (43700)
 Kukeimilk, Elviine Hansu tütar, välja antud Soosaare vallavalitsuselt 15. 1. 20 a. nr. 150. (43701)
 Kenten, Julius Juhani poeg, välja antud Rägavere vallavalitsuselt 9. 1. 25 a. nr. 19.
 Šanin, Pavel Peetri poeg, välja antud Lohusoo vallavalitsuselt 17. 9. 28 a. nr. 85.

Hallik, Jaan Andrese poeg, välja antud Pada vallavalitsuselt 1925. a. nr. 166.
 Frei, Jaan Mardi poeg, välja antud Puurmani vallavalitsuselt 12. 12. 19 a. nr. 7.
 Alekand, Karl Jüri poeg. (43710)
 Pälsing, Jüri Andrese poeg, välja antud Adavere vallavalitsuselt 12. 12. 21 a. nr. 410.
 Tatrik, Aliide Peetri tütar.
 Mutso, Elfriede Peetri tütar.
 Sillaots, Eduard. (43712)
 Roost, Jaan Jakobi poeg, välja antud Tudulinna vallavalitsuselt 4. 12. 19 a. nr. 540.
 Pelovas, August Jaani poeg, välja antud Tartu linna politseikomissariilt 2. 3. 28 a. nr. 1235.
 Post, Karl Peetri poeg, välja antud Kambja vallavalitsuselt 20. 12. 25 a. nr. 169.
 Praats, Arnold Aleksandri poeg, välja antud Jõgeva vallavalitsuselt 14. 2. 28 a. nr. 18.
 Ottas, Alma Jaani tütar, välja antud Vana-Kuuste vallavalitsuselt 20. 1. 26 a. nr. 338.
 Pikker, Jaan Mihkli poeg, välja antud Vana-Kuuste vallavalitsuselt 4. 1. 20 a. nr. 450.
 Oro, Antonie-Helene Mardi tütar, välja antud Järve vallavalitsuselt 22. 7. 20 a. nr. 1150.
 Rasedkin, Tatjana Andrei tütar, välja antud Vasknarva vallavalitsuselt 1. 3. 26 a. nr. 832/209249.
 Mölder, Mart Joosepi poeg, välja antud Vana-Põltsamaa vallavalitsuselt 26. 3. 20 a. nr. 668. (43723)
 Leetsmann, Pauline, välja antud Rägavere vallavalitsuselt 28. 10. 21 a. nr. 1258.

Kroon, Eugen Gustavi poeg, välja antud Sangaste vallavalitsuselt 28. 1. 24 a. nr. 12.
 Meier, Johannes, välja antud Rägavere vallavalitsuselt 22. 6. 22 a. nr. 837.
 Krass, Karl Eduard Jaani poeg.
 Niit, Greeta, välja antud Linnamäe vallavalitsuselt 26. 11. 28 a. nr. 314. (43634)
 Must, Eduard Hendriku p.

Oksjoni kuulutus.

Paide jaoskonna politseikomissar Järvamaal teatab, et 16. nov. 1929. a. kell 10 müüakse avalikul

enampakkumisel

Kuksema vallas Kagavere k. Gustav Einbergi päralt olev vallasvara, mis koosneb heintest ja koduloomadest, hinnatud 132 krooni, võla katteks.
 Müüdavaid heinu ja loomi võib näha oksjoni päeval kohal.
 Pakkumine algab hinnatud summast.
 Paides, 26. okt. 1929. a. Nr. *02542.

J. Tilling.

Paide jaosk. pol.-komissar
 Järvamaal.

Oksjoni kuulutus.

Paide jaoskonna politseikomissar Järvamaal teatab, et 14. nov. 1929. a. kell 10 müüakse avalikul

enampakkumisel

Koerus Ida Amjärve päralt olev vallasvara, mis koosneb mööblist, hinnatud 131 krooni, võla katteks.

Müüdavaid asju võib näha oksjoni päeval kohal.

Pakkumine algab hinnatud summast.

Paides, 26. okt. 1929. a. Nr. 02422.

J. Tilling.

Paide jaosk. pol.-komissar
 Järvamaal.

Äsja ilmus trükist

A. Loorits'a

Omavalitsustesse puutuvate seaduste, määruste ja korralduste juht.

Hind Kr. 2.—

Saadaval „E. Politseilehe“ talituses. Toompea loss, tuba 34, telef. 7-47.